

ingediend op **145** (2024-2025) – Nr. 1
15 november 2024 (2024-2025)

Beleidsnota

ingediend door Caroline Gennez,
Vlaams minister van Welzijn en Armoedebestrijding,
Cultuur en Gelijke Kansen

Cultuur
2024-2029

BELEIDSNOTA CULTUUR

Ingediend door Caroline Gennez
Vlaams minister van Welzijn en
Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke Kansen

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL	1
I. INLEIDING DOOR DE MINISTER	3
II. SAMENVATTING	4
III. OMGEVINGSANALYSE	7
IV. TRANSVERSALE, HORIZONTALE EN OVERKOEPELENDE STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN	11
V.I. TRANSVERSALE EN HORIZONTALE DOELSTELLINGEN	11
V.II. OVERKOEPELENDE STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN CJM	11
ISE A. CJM-BELEIDSVELDOVERSCHRIJDEND	11
SD A.1 Ik verhoog de impact van het beleid via expertise- en kennisontwikkeling.....	11
OD A.1.1 Ik voorzie een gecoördineerde aanpak voor beleidsrelevant onderzoek en beleidsevaluatie om de beleidsontwikkeling slagkracht en efficiëntie te geven.....	11
OD A.1.2 Ik voorzie een gecoördineerde aanpak rond databeheer en –ontsluiting	12
OD A.2.1 Ik bouw een integraal beleidskader uit dat is afgestemd op maatschappelijke ontwikkelingen en trends	12
OD A.2.2 Ik bevorder participatie aan de cultuur-, jeugd- en mediasectoren.	13
ISE B. CULTUUR- EN JEUGDINFRASTRUCTUUR	14
SD B.1. Om onze sectoren maximaal ruimte te bieden, bouw ik aan kwaliteitsvolle cultuur- en jeugdinfrastructuur.....	14
OD B.1.1 Ik voer een adaptief bovenlokaal en Vlaams cultuur- en jeugdinfrastructuurbeleid.....	14
OD B.1.2 Ik investeer in de aankoop, bouw en optimalisering van kwaliteitsvolle cultuur- en jeugdinfrastructuur	15
V. BELEIDSVELD CULTUUR	16
ISE T. CULTUURBELEID	16
OD T.1.1 Ik creëer meer (bovenlokale) cross- en intersectorale samenwerking	17
OD T.1.2 Ik zorg voor en ontsluit cultureel erfgoed, via ondersteuning, borging, bescherming en verwerving	18
OD T.1.3 Ik investeer in een rijkgeschakeerd kunstenveld	22
OD. T.1.4 Ik geef amateurkunstenaars groeikansen en zichtbaarheid	25

OD T.1.5 Samen met het sociaal-cultureel volwassenenwerk versterk ik een inclusieve, solidaire en democratische samenleving	25
OD T.1.6 Ik wil dat cultuur meer mensen en groepen bereikt.....	26
SD T.2. Ik ontwikkel een toekomstbestendig cultuurbeleid om een veerkrachtige en internationaal vertakte cultuursector te realiseren.....	28
OD T.2.1 Ik daag de cultuursector uit om een digitale pioniersrol op te nemen	28
OD T.2.2 Ik stimuleer ondernemerschap en ondernemingszin van de cultuursector.....	28
OD T.2.3 Ik versterk de Vlaamse cultuursector via vertegenwoordiging, uitwisseling en samenwerking op intra-Belgisch en internationaal niveau .	29
VI. LIJST MET AFKORTINGEN	33
VII. BIJLAGE 'OVERZICHT BELEIDS- EN REGELGEVINGSINITIATIEVEN'	34
VIII. BIJLAGE INDICATOREN METADATAFICHE	34

I. INLEIDING DOOR DE MINISTER

Cultuur in het hart van de samenleving

Kunstenaars, cultuurwerkers, creatievelingen geven elke dag het beste van zichzelf. Om onze samenleving een spiegel voor te houden, nieuwe inzichten vorm te geven, de polsslag te zijn van wat in onze samenleving gaande is. Om onrecht zichtbaar te maken, onbehagen en angst te beantwoorden door te verbinden, of de stem te zijn van wie anders nooit gehoord wordt. In geschreven woord, op het podium - met stem of een instrument - in een cultuurcentrum of theater.

We willen de trots, autonomie en artistieke vrijheid van kunstenaars en culturele organisaties laten stralen. We benadrukken de artistieke en creatieve kwaliteit van onze kunsten en de authenticiteit van het *metier*. Dat doen we door vertrouwen te schenken in plaats van te over-controleren of te over-reguleren. We zetten de maatschappelijke waarde van cultuur actief op het voorplan. In Vlaanderen staan we aan de vooravond van een nieuw cultuurbeleid dat de kracht van onze culturele sectoren ten volle wil aandrijven en drempels maximaal weghaalt: cultuurbeleving moet een basisrecht zijn voor iedereen.

Betaalbaar, bereikbaar en voor iedereen toegankelijk

Cultuur is de grondstof voor een warme en sociale samenleving. Cultuur overbrugt afstanden: in afkomst, achtergrond, leeftijd en sociaal-economische status. Cultuur verbindt levens en verhalen, en kan gemeenschap creëren.

Cultuurbeleid kan dus een gelijkmaker zijn, een aandrijver van inclusie. Dat is dan ook precies wat ik als minister zal beogen: een cultuurbeleid dat de deuren maximaal opent. Voor iedereen. We willen een gelijk speelveld creëren waarbij kunst en cultuur voor iedereen toegankelijk zijn, ongeacht achtergrond, generatie of discipline. In onze diverse samenleving streven we naar een breed draagvlak voor cultuur. Inclusie is hierbij cruciaal: we betrekken kansengroepen en bevorderen een digitale omslag met gerichte sociale initiatieven (binnen het systeem van de UiTPAS).

Innovatieve methodes en goede voorbeelden uit het sociaal-cultureel werk, creatie, participatie en publiekswerking krijgen prioriteit in mijn beleid en geven we de kans om hun sector en de samenleving op sleeptouw te nemen. Cultuur zal ook pas een gelijk speelveld zijn als iedereen dat speelveld kan betreden, zonder fysieke en mentale drempels. Tot slot moet cultuur een democratische ruimte zijn, in het hart van de samenleving waar iedereen zich kan ontwikkelen en participeren. Een sociale en duurzame visie op gedeeld ruimtegebruik in de culturele infrastructuur dringt zich op. Cultuurhuizen kunnen niet langer tempels zijn, maar vervellen tot open huizen.

Met vertrouwen en in samenwerking met de andere bevoegdheden

Als minister van Cultuur kies ik ervoor om bovenal partner te zijn van alle culturele en creatieve sectoren en actoren. Vertrouwen is daarbij het fundament.

Zo wil ik erover waken dat iedereen gelijke kansen krijgt om zijn/haar/hun verhaal te vertellen, om talent te ontwikkelen en datzelfde talent te kunnen tonen aan een groot publiek. We willen vernieuwing versnellen en een nieuwe generatie cultuurmakers en geëngageerde burgers klaarstomen in zowel de kunsten als het sociaal-cultureel werk. Met een sterke focus op cultuureducatie en onderbouwde participatiemethoden brengen we een interdisciplinair en transversaal tijdperk in versnelling. Want die nieuwe verhalen kunnen enkel werken als ze een breed publiek weten te bereiken.

Het culturele veld is in essentie divers, en tegelijk hangt alles aan elkaar. Denk aan hoe sociaal-culturele activiteiten kunst en erfgoed gebruiken om gemeenschappen samen te brengen, of hoe kunst ons culturele erfgoed op een dynamische manier laat zien, zodat tradities en gewoontes relevant en levendig blijven. De komende jaren zie ik in dat verband kansen in een geïntegreerd erfgoedbeleid, waarbij een doorgedreven afstemming tussen onroerend, roerend en immaterieel erfgoed inspirerende verbindingen creëert.

De komende jaren wil ik ook actief op zoek gaan naar verbinding met andere beleidsdomeinen. Want wat heb je aan een bibliotheek vol literatuur als die amper bereikbaar is met de bus? Wat heb je aan een festival als het de huur van je kot hypothekeert? Wij willen elke bestaande drempel wegwerken en waar nodig muren afbreken. Denk aan de helende werking van cultuur op ieders welzijn; aan de toegevoegde waarde van cultuur in de zorg - bijvoorbeeld in de ouderenzorg - en in het onderwijs; aan de creatieve impulsen die cultuur kan betekenen voor ondernemers; aan de verbinding die cultuur kan maken met kansengroepen, zoals mensen in armoede.

Toonaangevend blijven in een wereld die razendsnel verandert.

We leven in een wereld die snel evolueert, waarin digitale innovaties de werkomstandigheden en verdienmodellen in onze culturele en creatieve sectoren ingrijpend veranderen. In een context van geopolitieke verschuivingen, polarisering, ongelijkheid, klimaatopwarming en AI, moeten we erover nadenken over hoe we vanuit cultuur die snelle wereld leren begrijpen en vormgeven, hoe cultuur het publiek daarbij kan betrekken, en vooral hoe we onze toonaangevende culturele en creatieve scene lokaal én internationaal verder versterken.

Ik wil dat onze Vlaamse culturele en creatieve sectoren in Europa en in de wereld de toon blijven aangeven. Denk maar aan ons prachtige erfgoed, onze schitterende collectie topstukken en kunstwerken, ons rijk sociaal-cultureel middenveld, onze dynamiserende amateurkunsten, onze bekende kunstenaars en auteurs, onze geroemde muziek-, dans- en theaterscene of onze wereldvermaarde festivals. Onze culturele en creatieve sectoren leveren een grote toegevoegde waarde, ook aan onze kenniseconomie. Dat moeten we koesteren en versterken. Ik wil de cultuursector helpen groeien en waar nodig transformeren in de komende jaren.

Binnen het brede cultuurbeleid ga ik op zoek naar toekomstperspectief voor de verschillende disciplines: waar willen we in 2035 staan, wetende dat de ambities

of uitdagingen op vlak van kwaliteit, creativiteit, participatie en inclusie groot zijn en wetende dat er altijd budgettaire limieten zijn. Ik wil zo snel mogelijk, in overleg met de sector, komen tot een werkmethode om input te verzamelen en vorm te geven aan dat toekomstperspectief.

Tot slot nog dit: ook de culturele en creatieve sector zit vandaag te vaak vast in een ratrace. We stappen daarom best af van een strak competitie­model, en omarmen een solidariteits­model. We gaan voor een toekomst waarin we werken met elkaar, niet tegen elkaar. Daarbij streven we naar gezonde en veilige werkvloeren, zowel mentaal als financieel. We garanderen betere omkadering van cultuur­professionals en kunstenaars, zorgen voor eerlijke verloning en vergoeding, en garanderen gelijke behandeling en transparantie in de financiering van de cultuur­sector. Een kordate aanpak van discriminatie en alle vormen van grensoverschrijdend gedrag spreekt in dat verhaal voor zich.

II. SAMENVATTING

Cultuur is een essentiële component van een bloeiende en verbindende samenleving. Cultuur geeft vorm aan ons gemeenschaps­leven, onze identiteit en democratie. Door de rol van cultuur, de kunstenaars die erin uitblinken, de cultuur­huizen en verenigingen die het mee vormgeven te erkennen en te koesteren, kunnen we als samenleving een veerkrachtige toekomst creëren.

Als we cultuur samen willen beleven, hebben we naast mensen­werk, tijd en middelen ook kwaliteits­volle ruimte nodig. Voor mij is investeren in kwaliteits­volle en inspirerende infra­structuur belangrijk om de cultuur­sector zich maximaal te laten ontplooiën en op een veilige en toegankelijke manier te laten creëren, delen, beleven en ontmoeten. Ik werk samen met de minister bevoegd voor Jeugd een strategisch vast­goed­plan uit voor de eigen cultuur- en jeugd­infra­structuur van de Vlaamse Gemeenschap en onderzoek welke samenwerkings­verbanden mogelijk zijn. Om dit beleid te sturen zorg ik voor een visienota waarin ik mijn langetermijn­visie op culturele top­infra­structuur uiteenzet (RA, p.186).

Het regeer­akkoord legt een sterke klemtoon op onderzoek en innovatie, en op het verder uit­bouwen van een evaluatie­cultuur. Ik stimuleer daarom het verder uit­bouwen van kwaliteits­volle en datagedreven kennis, inzichten en vooruit­zichten en dat in nauwe samen­werking met alle betrokken actoren.

Ik zet deze regeer­periode sterk in op de verdere ontwikkeling van een kwalitatief, duurzaam, divers en geïntegreerd boven­lokaal cultuur­landschap. Ik blijf de inter­gemeentelijke samenwerkings­verbanden (IGS'en) met een boven­lokale cultuur­werking structureel en financieel ondersteunen, met het oog op een volledige gebieds­dekking (RA, p.183). Ik laat mijn administratie onderzoeken hoe de openbare bibliotheken in deze samen­werkingen als knooppunt en katalysator tussen de lokale, boven­lokale en Vlaamse cultuur­beleving kunnen fungeren. (RA, p.183).

Mijn aandacht zal deze regeer­periode ook uitgaan naar de erf­goed­sector. In de eerste twee jaren van de regeer­periode onderzoek ik samen met mijn collega bevoegd voor Onroerend Erfgoed hoe we een geïntegreerd erf­goed­beleid kunnen vormgeven. Ik ondersteun en versterk de cultureel­erf­goed­sector in Vlaanderen. In 2025 presenteer ik mijn Strategische Visienota Cultureel Erfgoed. Daarbij bouw ik onder­meer het immaterieel­erf­goed­beleid verder uit (RA, p.180). Ik versterk het Top­stuk­k­de­creet (RA, p.180) en als er zich de komende jaren

belangrijke opportuniteiten voordoen om topstukken te verwerven, wil ik daar op inspelen.

Daarnaast zet ik deze beleidsperiode in op de verdere uitbouw van FAAM, het innovatieve virtuele museum van Vlaanderen (RA, p.180) en geef ik vorm aan een belevingscentrum rond de Vlaamse geschiedenis en cultuur.

Ik wil ook nagaan hoe we kunnen vermijden dat waardevol religieus erfgoed dat onder druk komt te staan door onder meer de ontkerkelijking in Vlaanderen, verloren gaat. Ik wil concrete plannen maken en oplossingen bieden met het oog op een duurzaam behoud en borging van dit erfgoed. (RA, p.180). Daarnaast wil ik het restitutiebeleid voortzetten en verfijnen, wens ik een rampenstrategie voor erfgoed op te stellen in Vlaanderen en Brussel (RA, p.180) en blijf ik investeren in de Collectie Vlaamse Gemeenschap (RA, p.180). Om de voortrekkersrol van Vlaanderen op het vlak van immaterieel erfgoed internationaal zichtbaar maken wil ik ook het aanvraagdossier uitwerken om in 2026 bij UNESCO te kandideren voor de inrichting in Vlaanderen van een Unesco-expertisecentrum (Categorie 2) (RA, p.180).

Net zoals bij de cultureelerfgoedsector wil ik mijn beleid voor de kunsten strategisch vormgeven. Bij de start van een nieuwe regeerperiode ontwikkel ik een Strategische Visienota Kunsten. Daarin ga ik op zoek naar toekomstperspectief voor alle kunstendisciplines. Ik wil de kunstensector stimuleren om nog meer aandacht te hebben voor maatschappelijke impact, beoogd publieksbereik en -beleving en voor het belang van samenwerking en spreiding in landelijke gebieden. Samen met kunstenaars en kunstenuorganisaties wil ik ervoor zorgen dat elk individu, elke groep van mensen, elke gemeenschap in Vlaanderen die dat wil de mogelijkheid heeft om zijn/haar/hun verhaal te vertellen via de kunsten. (RA, p.181). Cultureel ondernemerschap en Fair Pay en Practices blijven als subsidievereisten overeind. Ze zijn voor mij belangrijke principes waarbij ik wil nagaan hoe ik ze nog kan aanscherpen in mijn beleid (RA, p.181).

Als minister van Cultuur draag ik zorg voor het letterenveld in Vlaanderen. Leesbevordering is een speerpunt in mijn beleid en daarom investeer ik verder in het Leesoffensief. Bibliotheken nemen daarin een belangrijke en centrale rol op (RA, p.183).

Vlaanderen heeft een divers ecosysteem van culturele en creatieve actoren en is een biotoop vol talent. En dat talent wil ik koesteren. Lokale audiovisuele content staat onder druk door de internationale concurrentie. Daarom zet ik, in samenwerking met mijn collega bevoegd voor Media, mijn schouders onder een strategisch beleidsplan dat de economische leefbaarheid en competitiviteit van de Vlaamse audiovisuele sector waarborgt. Het VAF/Filmfonds blijft binnen mijn beleid het primaire instrument bij uitstek om de audiovisuele sector te steunen en de Vlaams verankerde producenten te versterken (RA, p.187). Daarnaast is en blijft de federale Tax Shelter-maatregel de komende jaren een belangrijk instrument in de ondersteuning van de podiumkunsten en de brede audiovisuele sector, waaronder film.

Evenzeer getalenteerd zijn onze vele amateurkunstenaars. Ik schenk hun aandacht en streef ernaar om hun maximale kansen te bieden en ook de banden met het Deeltijds Kunstonderwijs te versterken (RA, p.182). Ik roep 2028 alvast uit tot het jaar van de amateurkunsten (RA, p.182), waarin we ook één groot internationaal amateurkunstenfestival naar Vlaanderen halen. Bovendien vormt het nieuwe Amateurkunstendecreet dat in 2025 in werking treedt, de basis voor verder engagement. Ik blijf daarnaast investeren in de verdere groei en professionalisering van het circusveld door structurele subsidiëring van

circusorganisaties en circusateliers en een bijhorende evaluatie van het circusdecreet (RA, p. 182).

Binnen het sociaal-cultureel volwassenenwerk bied ik ondersteuning aan organisaties die, vanuit een civiel perspectief, bijdragen aan een duurzame, inclusieve, niet-gesegregeerde, solidaire en democratische samenleving (RA, p.182). We leggen versterkt de focus op de kern van het sociaal-cultureel volwassenenwerk: vanuit een welbepaald civiel perspectief een sociale en culturele invulling geven aan een werking (RA, p. 182)

Tijdens deze beleidstermijn zal ik – als minister van Welzijn én Cultuur – samen met de adviescommissie Vlaamse Gebarentaal en de bredere gemeenschap, de positie van de Vlaamse Gebarentaal in Vlaanderen versterken binnen de eigen bevoegdheden

Met de snel veranderende wereld die drastisch wijzigt door de komst van AI, datatechnologie en immersieve digitale toepassingen is het essentieel dat niemand achterblijft en dat onze sectoren klaar zijn en weerbaar zijn voor de toekomst. Ik verfijn mijn visie op digitale transformatie en zal met een aangepaste visienota aangeven hoe het programma 'Digitale transformatie' een verschil zal maken voor cultuuractoren en –participanten (RA, p.184).

Onze sector weerbaar maken betekent dat ik me inzet voor cultureel ondernemerschap (RA, p.181), een betere begeleiding en ontwikkeling van kunstenaarsloopbanen (RA, p.182), het optimaliseren van de financieringsmix van actoren uit het culturele en creatieve veld en het bevorderen van innovatie. Ik stimuleer samenwerkingen en een cultuur van delen binnen de brede culturele en creatieve sectoren, zowel van kennis, personeel en ruimte. Ik wil in de verschillende cultuurdecreten sterk inzetten op de kwaliteit van het personeelsbeleid, en op competent besturen. Ik zal streven naar een evenwichtige samenstelling van de bestuursorganen met voldoende ruimte voor onafhankelijke deskundigen (RA, p.185).

Ik kijk ook met aandacht naar het cultuursubsidiestelsel, de samenwerking met de bovenbouw en de commissiewerking vanuit een geïntegreerde en toekomstgerichte visie op het culturele landschap, met oog voor een zo groot mogelijke efficiëntie en uiteraard met respect voor de diversiteit van de sectoren

Vervolgens willen we de werking en projecten van Vlaamse cultuuractoren internationaal versterken. Ik zorg daarom voor relaties op verschillende niveaus: met onze partnerlanden en regio's binnen Europa, met de Europese Unie en op multilaterale fora. Ik werk samen met alle relevante beleidsvelden en overheidsinstanties, en actoren uit het culturele veld aan een nieuwe strategie voor het internationaal cultuurbeleid, vertrekkend vanuit de ambities en noden van onze professionals (RA, p.184). Ik heb hierbij aandacht voor een aanvullende thematische brede benadering en een betere coördinatie en doorgedreven samenwerking met aandacht voor internationale promotie, export en vermarkting van de professionele Vlaamse culturele en creatieve initiatieven (RA, p.184).

Onze buurlanden blijven onze voornaamste buitenlandse partners. Zeker met Nederland is de band bijzonder intens, met name op cultureel gebied. Met de Taalunie als centrale spil zet ik de komende jaren verder in op een gedeelde taal- en leescultuur (RA, p.184). Bij mijn andere bilaterale partnerschappen houd ik de huidige beleidsinstrumenten onder de loep om ze meer richting te kunnen geven. Tijdens deze regeerperiode bekijk ik daarom hoe ik de bestaande oproepen kan optimaliseren om in elk van de betrokken landen en regio's sterker te kunnen inzetten op internationale thema's die voor de cultuursector prioritair zijn.

Als coördinerend minister voor het Vlaams vrijwilligersbeleid wil ik de komende regeerperiode de rijke traditie van vrijwilligerswerk in Vlaanderen verder versterken. Na de succesvolle lancering van het Verenigingsloket begin 2024 zet ik in de komende regeerperiode de nodige stappen om het loket te doen groeien, het uit te rollen en er een volwaardig en matuur platform van te maken (RA, p.182) als een van de vier hoofd-e-loketten in het kader van de hoofdlokettenstrategie (RA, p.102). We zorgen ook voor een passende omkadering van vrijwilligers in crisissituaties.

Vrijtijdsparticipatie mag onder mijn beleid geen privilege zijn. Ik zet in op maximale efficiëntie en impact op participatie en investeer daarom verder in de UiTPAS (RA, p.183). Ik draag daarnaast bij, waar relevant, aan de opmaak van nationale en Vlaamse transversale actieplannen in de komende beleidsperiode, en ik richt in het bijzonder mijn aandacht op waar cultuur raakt met welzijn, gelijke kansen, integriteit, grensoverschrijdend gedrag en armoede. Cultuurparticipatie heeft bewezen positieve effecten te hebben op de gezondheid en het welzijn van mensen. Bovendien heeft ieder mens recht op cultuur. De enige plekken waar kinderen en jongeren zonder uitzondering met cultuur in aanraking kunnen komen zijn de school en de voor- en buitenschoolse opvang. We bekijken daarom binnen de Vlaamse regering wat de komende regeerperiode de mogelijke samenwerkingen zijn tussen cultuur, welzijn en onderwijs. Ik zet daarnaast binnen mijn domein in op cultuureducatie (RA, p.183) want dat is een hefboom voor persoonlijke en sociale ontwikkeling die kinderen en jongeren uitrust met de vaardigheden en competenties die nodig zijn om ten volle te kunnen participeren. Zo zal ik zorgen voor bijzondere ondersteuning van kunst- en cultuurorganisaties en van individuele kunstenaars die inzetten op de samenwerking met scholen. (RA p.183)

III. OMGEVINGSANALYSE

Cultuur is een essentiële component van een bloeiende en verbindende samenleving. Cultuur geeft vorm aan ons gemeenschapsleven, onze identiteit en democratie. .

Eén miljoen Vlamingen zijn vandaag actief in het verenigingsleven, in middenveldorganisaties en als vrijwilligers. Ze geven Vlaanderen mee vorm en dragen ontegensprekelijk bij aan onze welvaart en welzijn. Ze blijven een fundamentele schakel in onze gemeenschap en verdienen al onze steun. Alle deelsectoren binnen cultuur steunen op de inzet van vrijwilligers om hun activiteiten te ontplooiën. Daarnaast beoefent 44% van de Vlamingen ouder dan 14 jaar een creatieve hobby in de vrije tijd. Via kunstbeoefening- en beleving kunnen burgers alleen of in groep (koren, theatergezelschappen, dansgroepen ...) zich ontplooiën en creatief uitdrukken, en bijleren. Die talentontwikkeling staat centraal in het nieuwe Amateurkunstendecreet waarmee we versterkt inzetten op de samenwerking met het deeltijds kunstonderwijs en de professionele kunsten.

Helaas zijn er ook nog heel wat mensen in de samenleving die de weg naar die culturele rijkdom niet vinden. We stellen nog steeds een sociale kloof vast in wie uithuizig participeert aan cultuur. Uit de recentste participatiesurvey blijkt dat opleidingsniveau een belangrijke determinant blijft. Van de Vlamingen met een diploma hoger onderwijs doet maar liefst 94% aan een vorm van cultuurparticipatie, zo bleek uit de cijfers van vlak voor de coronacrisis, terwijl dat 57% is voor zij die het secundair onderwijs nooit hebben voltooid¹. Ook voor

¹ Kernbevindingen participatiesurvey. Studiedag Vrije tijd en participatie in een veranderend landschap. KVS, Brussel, 8 november 2022.
https://cultuurenmedia.be/images/Participatiesurvey2022/Presentaties/PaS_Studiedag_voormiddag.pdf

vrijwilligerswerk geldt: hoe hoger het behaalde diploma, hoe significant groter de deelname aan het vrijwilligerswerk volgens een studie van de Koning Boudewijnstichting.

Niet alleen opleiding, maar ook afkomst speelt een rol. Een recent voorbeeld uit de survey 'Samenleven in diversiteit' (ABB) toont nog grote verscheidenheid bij bepaalde culturele activiteiten op vlak van herkomst: deelname aan activiteiten van een hobby-, muziek of kunstvereniging tijdens het laatste jaar ligt het hoogst bij inwoners met een Belgische afkomst, namelijk 23%, terwijl dit bij een andere afkomst varieert van 15% tot slechts 7%². Publieken in Vlaanderen en bij uitstek in de grootsteden zijn per definitie divers, en worden dat meer en meer. Daarom is het belangrijk om al die publieken te betrekken bij een rijk, gevarieerd en divers aanbod.

Naast diverser wordt Vlaanderen ook grijzer. Volgens de Participatiesurvey neemt de participatie bij oudere leeftijdsgroepen toe. Maar opnieuw is het van belang een voldoende divers aanbod aan te reiken dat alle leeftijdsgroepen kan aanspreken.

En wat met de impact van covid? Het is nog niet mogelijk om met zekerheid te stellen in welke mate de participatie is teruggeveerd. De laatste bevragingen van de golf in de participatiesurvey 'na covid' werden afgerond in de eerste helft van 2022, waar allermist sprake was van volledig herstel³. Recenter onderzoek toont voorzichtig een licht verder opverende cultuurparticipatie: de Statistiek-Vlaanderen-bevraging toont dat de zogenaamde kernparticipanten gestegen zijn van 11% in 2022 naar 13% in 2023, en algemene – dus ook zeer occasionele – participanten van 86% naar 88%.⁴

We weten dat kinderen en jongeren van jongs af aan in aanraking laten komen met cultuur de grootste positieve impact heeft. Want wie op jonge leeftijd in contact komt met cultuur en culturele vaardigheden ontwikkelt, zal dit ook op latere leeftijd vaker doen. Bovendien, cultuureducatie rust kinderen, jongeren en volwassenen uit met creatieve en sociale vaardigheden. De plekken waar we de meeste kinderen en jongeren bereiken is het leerplichtonderwijs, en de opvangsector (voorschools en buitenschools). Met andere woorden: om die culturele kansenongelijkheid weg te werken en de toegang tot het kunst- en cultuurleven voor alle kinderen en jongeren te realiseren, ook de meeste kwetsbaren in de samenleving, heeft cultuur de sectoren welzijn en onderwijs nodig (en vice versa).

Het democratische potentieel van cultuur is groot. Cultuureducatie maakt in die zin ook integraal deel uit van burgerschapsvorming, voor alle leeftijden – vertrekkend van cultuur voor de allerjongsten, maar ook levenslang lerend. Cultuureducatie biedt kansen in het aanleren van de zogenaamde 21st century skills, waarbij de focus ligt op vaardigheden noodzakelijk voor burgerschap en democratie in plaats van de meer gangbare focus op arbeidsmarktgerichte skills.

Naast de band met onderwijs, is ook de band tussen cultuur en welzijn cruciaal. De relaties die de erfgoedsector aangaat met de zorg- en welzijnssector, de rol die kunst kan opnemen voor ons welbevinden: het snijvlak met welzijn manifesteert zich op al deze vlakken en meer. Soms neemt cultuur zelfs een maatschappelijke rol in die elders mogelijk onvoldoende wordt ingevuld.

² <https://samenleven-in-diversiteit.vlaanderen.be/domein/sociale-participatie>

³ Cultuurparticipatie tijdens COVID-19. Studiedag Vrije tijd en participatie in een veranderend landschap. KVS, Brussel, 8 november 2022.
<https://www.cultuuronderzoek.be/wp-content/uploads/2021/06/PaS-resultaten-presentatie-namiddag-covid-Finaal.pdf>

⁴ <https://www.vlaanderen.be/statistiek-vlaanderen/cultuur-en-vrije-tijd/cultuurparticipatie>

Een sector die zich van nature begeeft op het snijpunt met andere sectoren is het sociaal-cultureel volwassenenwerk. Organisaties werkzaam in het sociaal-cultureel volwassenenwerk verbinden en emanciperen volwassenen in hun vrije tijd rond actuele maatschappelijke samenlevingsvraagstukken. Op dit kruispunt ontstaan voortdurend nieuwe praktijken, organisaties en samenwerkingsverbanden. Sociaal-culturele organisaties bevinden zich daardoor in een unieke positie om snel en wendbaar in te spelen op nieuwe maatschappelijke uitdagingen. Ze dragen bij tot een democratische, duurzame, inclusieve, niet gesegregerde en solidaire samenleving.

Maar ook ruimer zijn er heel wat maatschappelijke vraagstukken die zich vandaag in meerdere beleidsvelden tegelijk manifesteren en een reactie vragen vanuit elk van die sectoren én vanuit het beleid. Ondanks de bestaande dwarsverbindingen, tonen de huidige denkwijzen en processen een verkokerde en versnipperde aanpak die slechts beperkt over de eigen muren kijkt. De cultuursector is inherent innovatief en bevindt zich bovendien op het eerste grote kruispunt sinds de generatie '80 het veld dynamiseerde. Daardoor zien we veel nieuwe bewegingen van onderuit. Transformatie is voelbaar en zichtbaar in nieuwe methodieken, vormtalen, samenwerkingen en netwerken. Gezien de ontschotting en vernieuwing in het veld en de complexiteit van deze maatschappelijke uitdagingen is er nood aan beleid dat die bewegingen volgt. Impact en doeltreffende antwoorden zijn slechts mogelijk als het beleid alle nieuwe vormen en cross-sectorale samenwerkingen ondersteunt. Ook het bovenlokale – tussen het lokale en het Vlaamse niveau – vormt een ideale plek voor dergelijke transversale initiatieven en samenwerkingen. Daarom werd die bovenlokale ruimte in 2018 decretaal verankerd in het Vlaamse beleid.

Eén van de grote maatschappelijke uitdagingen is de razendsnelle digitalisering van onze samenleving. Die digitale omslag is voor de cultuursector een stevige uitdaging. Ook de digitale kloof is een reëel probleem, net als het niet adequaat kunnen anticiperen op concrete bedreigingen (desinformatie, om er maar één te noemen). Maar de digitale evoluties bieden tegelijkertijd ook kansen, niet in het minst in het verhogen van de participatie. Via geoptimaliseerde digitale processen kunnen we namelijk een beter inzicht krijgen in wie vandaag de dag door het huidige cultuuraanbod bereikt wordt en wie niet, en waar bijgevolg kansen zitten om te groeien. Voor culturele organisaties betekent dit dat ze meer en andere publieken of bezoekers kunnen bereiken, omdat ze meer gericht en op maat kunnen werken. Hierdoor kunnen ze cultuurparticipanten op meer verschillende manieren motiveren deel te nemen.

Al die ontwikkelingen spelen zich per definitie op een globale schaal af, en hebben een wezenlijke impact op de aard van internationaal werken. Sommige van deze ontwikkelingen zetten de cultuursector onder druk, terwijl andere ontwikkelingen mogelijkheden bieden voor een rijker cultureel aanbod, verhoogde participatie en artistieke vernieuwing.

Heel wat beleidsinitiatieven die voor Cultuur relevant zijn, worden ontwikkeld op een ander niveau: lokaal, regionaal, federaal en/of Europees (fiscale wetgeving, arbeidswetgeving, auteursrecht ...), en soms ook ruimer internationaal. Daarom is het van belang dat we de effecten daarvan op ons brede culturele veld kennen en juist inschatten, en dat we andere overheden waar nodig inspireren met beleidsvoorstellen of uitnodigen tot samenwerking.

Ook de audiovisuele sector, die vandaag een dynamisch en divers ecosysteem is, wordt geconfronteerd met een aantal bedreigingen, zoals internationale concurrentie, stijgende productiekosten, nieuwe economische modellen en een veranderend kijkdrag. Maar liefst 48% van de kindertelevisiezenders in Europa is in handen van een Amerikaans bedrijf. In 2022 ging 63% van de bioscoopbezoeken

naar Amerikaanse films en slechts 34% naar EU-films⁵. Ook drukken nieuwe vormen van kijkgedrag nog meer op lineair kijken, en zet de concurrentie met video-on-demand platformen druk op de financiering van lokale originele audiovisuele content. Bovendien ervaart de Vlaamse animatiesector een tekort aan ervaren arbeidsprofielen, die bijgevolg uit het buitenland moeten aangetrokken worden.⁶

Kunst bevraagt, prikkelt de verbeelding en laat mensen anders naar hun omgeving kijken. Het Vlaamse kunstenlandschap kent een grote verscheidenheid aan organisaties en initiatieven in de vele disciplines muziek, podiumkunsten, vormgeving, architectuur, beeldende kunst ... en in toenemende mate cross-overs met domeinen erbuiten. De centrale spil in het kunstenlandschap zijn onze individuele kunstenaars. Hoewel de kunstensector op deze kunstenaars gebouwd is, wordt hun werk(tijd) niet altijd correct verloond. Zoals onderzoek⁷ aantoont, zijn cultuurwerkers getraind om flexibel om te springen met periodes van onzekerheid. Ze zoeken digitale manieren om verder te werken, combineren nog meer jobs en doen beroep op het inkomen van familie of partner. Die preciaire sociaaleconomische positie blijft een belangrijk aandachtspunt en verdient een gerichte aanpak. Het blijft niet evident voor culturele werknemers, freelancers en ondernemers in de culturele en creatieve sectoren om hun creatieve praktijk tot een duurzaam businessmodel uit te bouwen.

Een bijzondere sector is het professionele Vlaamse circusveld dat een eigenzinnige dynamiek kent: van experimentele gezelschappen tot traditionele familiecircussen die wekelijks van stad naar dorp reizen, en alles daar tussenin. Het leunt sterk aan bij andere professionele artistieke kunstvormen zoals dans en theater, maar raakt tegelijkertijd ook sterk aspecten van het sociaal-cultureel werk aan.

Ons unieke erfgoed dan: een landschap waarin zeer uiteenlopende actoren instaan voor het bewaren, beschermen, en ontsluiten van cultureel erfgoed, van lokale heemkundigen over kerkfabrieken, verenigingen, openbare bibliotheken, erfgoedbibliotheken en archieven tot musea, maar ook private of commerciële actoren zoals restaurateurs, private verzamelaars, antiquairs ... De meest herkenbare zijn natuurlijk de musea, culturele archieven en erfgoedbibliotheken. Maar onze geschiedenis en ons erfgoed bevindt zich niet alleen in de musea. En er zijn nóg hoeders van waardevol erfgoed. In het immaterieel erfgoed-beleid staan erfgoedgemeenschappen centraal: gemeenschappen, groepen en individuen die het erfgoed 'borgen', d.w.z. het koesteren en doorgeven aan volgende generaties. Kwalitatieve (basis)ruimte is een premisse voor het culturele veld om op een veilige en toegankelijke manier te creëren, delen, beleven en ontmoeten. Helaas staat die ruimte vandaag meer dan ooit onder druk. Onze samenleving kijkt aan tegen ingrijpende uitdagingen op vlak van klimaat en energie, verstedelijking en verdichting, mobiliteit, economische schaarste en een aanhoudende druk op de vastgoedprijzen. Die uitdagingen maken het beheer van infrastructuur duurder en complexer, en belemmeren steeds meer cultuurorganisaties in hun werking. De focus verschuift naar overleven, wat nefast is voor de kwaliteit van het cultuuraanbod in Vlaanderen.

Om in de toekomst zo weinig mogelijk van zowel de resterende open ruimte als de beschikbare grondstoffen te verbruiken, wordt het steeds belangrijker om het bestaande patrimonium te verduurzamen en optimaal in te zetten. De druk op de ruimte dwingt ons om op zoek te gaan naar kwalitatieve manieren om fysieke

⁵ Key Trends studie – EAO, (2023-2024) <https://www.europacreativamedia.cat/wp-content/uploads/YearbookKeyTrends20232024EN.pdf>

⁶ Doorlichting van het Vlaams audiovisueel beleid (2021), imec-SMIT-VUB <https://www.vlaanderen.be/publicaties/doorlichting-van-het-vlaams-audiovisueel-beleid-2021>

⁷ Loont passie? meting 2 (2021) <https://www.vlaanderen.be/publicaties/loont-passie-meting-2-2021>

ruimte te delen en multifunctioneel in te richten, alsook invulling te geven aan (tijdelijk) leegstaande ruimte. Dat vraagt een mindshift in het vooralsnog monodisciplinaire infrastructuurbeleid van Vlaanderen. De nodige expertise en inspanningen om deze doelstellingen te realiseren, overstijgt bovendien de draagkracht van cultuurorganisaties. De nood aan een coherent en afgestemd beleid op alle niveaus dat verder gaat dan investeren en ook inzet op faciliteren, adviseren, begeleiden en monitoren dringt zich op.

IV. TRANSVERSALE, HORIZONTALE EN OVERKOEPELENDE STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN

V.I. TRANSVERSALE EN HORIZONTALE DOELSTELLINGEN

V.II. OVERKOEPELENDE STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN CJM

ISE A. CJM-BELEIDSVELDOVERSCHRIJDEND

Prestatie-indicatoren bij ISE A. CJM-beleidsveldoverschrijdend⁸:

Indicator A.2.2.2. Het aantal gebruikers van het Verenigingsloket

SD A.1 Ik verhoog de impact van het beleid via expertise- en kennisontwikkeling

OD A.1.1 Ik voorzie een gecoördineerde aanpak voor beleidsrelevant onderzoek en beleidsevaluatie om de beleidsontwikkeling slagkracht en efficiëntie te geven

Een toekomstbestendig cultuurbeleid is gebouwd op kennis en expertise. Het houdt de vinger aan de pols op vlak van nieuwe ontwikkelingen en actuele inzichten in het culturele en bij uitbreiding maatschappelijke veld. En het beleid reflecteert over de eigen instrumenten.

Ik investeer daarom in een **gecoördineerde aanpak van kwalitatief wetenschappelijk onderzoek en beleidsevaluatie**.

Mijn administratie ontwikkelt een meerjarige kalender voor onderzoek en beleidsevaluatie. Deze agenda bevordert een grondige monitoring en evaluatie om actueel en doeltreffend te reageren op maatschappelijke veranderingen of uitdagingen in de sector.

Het betrekken van de verschillende partners, zoals academische instellingen, het kenniscentrum Cultuuronderzoek en de bovenbouw, blijft een belangrijk uitgangspunt. Dankzij het **afsprakenkader onderzoek** bestaan er reeds gedeelde doelstellingen rond beleidsrelevant onderzoek tussen mijn administratie en de sectorale steunpunten. Op basis van de resultaten van een eerste evaluatie van het kader, stuur ik bij waar nodig en evolueren we naar een strategischere aansturing. Een andere pijler is de duurzame samenwerking met het Kenniscentrum Cultuuronderzoek. Het wetenschappelijk steunpunt ontwikkelt haar onderzoeksprogramma via drie onderzoekslijnen: cultuurparticipatie, cultuuractiviteiten en bereik, en de waarde van cultuur.

Ik volg de ontwikkeling op van een gecoördineerde aanpak van beleidsevaluatie op niveau van de Vlaamse Overheid, om beter te kunnen beantwoorden aan Vlaamse en internationale evaluatiestandaarden. Bestaande en nieuwe subsidiekaders zullen per periode van vijf jaar minstens een keer worden onderworpen aan een beleidsevaluatie. Ook krijgt elk subsidiekader duidelijke indicatoren mee, die toelaten om bij de beleidsevaluatie de subsidie inhoudelijk en financieel te evalueren.

⁸ Alle meta-datafiches van de prestatie-indicatoren zijn in bijlage bij de beleidsnota toegevoegd

Kennis samenbrengen en verdiepen is de uitdaging. Ik investeer in een efficiënte kennisontsluiting- en deling tussen overheid en sectoren, wat bijdraagt aan slagvaardiger beleid.

OD A.1.2 Ik voorzie een gecoördineerde aanpak rond databeheer en –ontsluiting

Kennis vindt mee haar basis in betrouwbare cijferreeksen en analyses, die overzicht en inzicht geven in de cultuursector.

Ik zet in op het afstemmen en integreren van bestaande en eventueel nieuwe initiatieven op vlak van monitoring en gegevensregistratie. Dit vat ik op als een partnerverhaal met de sectorale steunpunten.

De data waarover het departement beschikt, ontsluiten we op stabiele en eigentijdse manier. We zorgen er ook voor dat data uit het werkveld optimaal ter beschikking komen, onder andere via de implementatie van het **Uitwisselingsplatform**. Het is de ambitie om data als grondstof sterker te laten renderen, voor zowel overheid als de sectoren. Ik werk hierbij voluit in lijn met de Vlaamse datastrategie die klemtoon legt op open data en OSLO-standaardisering om maximaal hergebruik van data en datastromen te stimuleren.

Met de **lokale vrijetijdsmonitor** leverden we inspanningen om zicht te houden op evoluties op lokaal niveau. Ik zet deze inspanningen voort maar herdenk, in overleg met mijn collega's bevoegd voor Jeugd en Sport, het product zo dat de gegevens breder ontsloten kunnen worden. Dit geldt ook voor de gegevensregistratie SISCA, die beleidsrelevante gegevens verzamelt over de sociaal-culturele sector.

Ik zal met mijn administratie verder bouwen aan een **overzicht van de cultuur- en jeugdinfrastructuur in Vlaanderen en Brussel** en de basisinventaris Cultuur- en Jeugdinfrastructuur verder ontwikkelen tot een volwaardig beleidsinstrument en bron voor nieuwe diensten.

SD A.2 Ter ondersteuning van toekomstbestendige cultuur-, jeugd- en mediasectoren, voorzie ik in een integrale beleidsbenadering

OD A.2.1 Ik bouw een integraal beleidskader uit dat is afgestemd op maatschappelijke ontwikkelingen en trends

(Ecologische) **duurzaamheid** is een thema dat aan belang wint in de cultuur- en jeugdsector. Ik zet de komende beleidsperiode samen met mijn collega van Jeugd en Klimaat in op het opmaken van een stand van zaken van dit thema binnen de Vlaamse cultuur-, en jeugdsectoren. Daarnaast onderzoek ik welke acties er op vlak van beleid kunnen genomen worden rond duurzaamheid en volg ik de tendensen in het veld verder op.

Grensoverschrijdend gedrag is binnen de cultuur- en mediasectoren nog steeds een realiteit. Na een evaluatie en overleg met de betrokken sectoren werden daarom in 2024 twee nieuwe actieplannen gelanceerd. Het uitgangspunt is dat we de sectoren de komende jaren hierin nauw opvolgen en maximaal responsabiliseren. (RA p. 185). Dit doen we door de vooropgestelde acties uit te voeren onder toezicht van zowel een stuurgroep met vertegenwoordigers uit de culturele sector als Mediarte voor de mediasector. We evalueren de actieplannen en sturen bij waar nodig.

Ik voer de afspraken over de maatregelen uit de zes **Vlaamse Intersectorale Akkoorden** voor de social/non-profitsectoren en de drie Vlaamse Intersectorale Akkoorden voor de kunstensector verder uit.

Ik draag, waar relevant, bij aan de opmaak van **nationale en Vlaamse transversale actieplannen** in de komende beleidsperiode, met bijzondere aandacht voor taal, welzijn, gelijke kansen, integriteit, grensoverschrijdend gedrag en armoede.

OD A.2.2 Ik bevorder participatie aan de cultuur-, jeugd- en mediasectoren.

Als coördinerend minister voor het **Vlaams vrijwilligersbeleid** wil ik de komende regeerperiode de rijke traditie van vrijwilligerswerk in Vlaanderen verder versterken. Ik zal de uitdagingen voor vrijwilligerswerk sectoroverschrijdend aanpakken, zodat zowel vrijwilligers als vrijwilligersorganisaties worden ondersteund en gewaardeerd. Ik doe dit door het decreet voor een gecoördineerd Vlaams vrijwilligersbeleid uit te voeren, met aandacht voor effectieve beleidscoördinatie, investering in het sectoroverschrijdend expertisecentrum en interbestuurlijk overleg om de regelgeving voor vrijwilligers te verbeteren, conform de bepalingen in het regeerakkoord over administratieve vereenvoudiging en regeldruk (RA, p.101). Belangrijke speerpunten zijn het verbeteren van kennis en data over vrijwilligers in Vlaanderen, evenals de verdere ontwikkeling van een passende omkadering voor crisisvrijwilligers. Ik wil de lokale overheden stimuleren om het platform kanikhelpen.be te omarmen als centrale toegangspoort voor het beheer van crisisvrijwilligers. Daarnaast wil ik de oprichting van lokale vrijwilligerskorpsen vergemakkelijken, door te voorzien in een regionaal vormingsaanbod. (RA, p. 183) Tot slot zet ik mijn schouders mee onder het Internationaal Jaar van de Vrijwilliger in 2026.

Na de succesvolle lancering van het **Verenigingsloket** begin 2024 zet ik in de komende regeerperiode de nodige stappen om het loket te doen groeien en er een volwaardig en matuur platform van te maken.

Als een van de vier hoofd-e-loketten in het kader van de hoofdlokettenstrategie van de Vlaamse overheid is het mijn ambitie om er voor de verenigingen de overkoepelende en voornaamste toegangspoort van te maken tot overheidsdienstverlening op alle niveaus. Het Verenigingsloket moet nóg gebruiksvriendelijker en toegankelijker worden voor alle verenigingen. We zetten de komende jaren dus volop in op het toevoegen en verbeteren van de functionaliteiten van het platform.

Verder ligt de focus deze regeerperiode vooral op de uitrol: ik wil koppelingen realiseren met alle relevante (overheids)diensten (op Vlaams, Brussels en lokaal en federaal niveau), aangezien net deze integraties het loket vullen en zorgen voor de inhoudelijke meerwaarde voor de verenigingen. Hiervoor zullen we nauw samenwerken met de andere hoofd-e-loketten in het kader van de in het regeerakkoord aangekondigde hoofdlokettenstrategie.

Vrijetijdsparticipatie mag geen privilege zijn. We willen inzetten op **participatie van alle Vlamingen** (RA, p.179). Zoals het regeerakkoord aangeeft, leggen we daarbij de focus op de onbediende publieken, die zich vandaag onvoldoende betrokken voelen. We moeten hiervoor onze eigen beleidsinstrumenten tegen het licht houden. Het organiseren van maatschappelijke betrokkenheid en inclusie in heel Vlaanderen doen we door de integratie van verschillende oplossingen in één bovenlokale, digitale toegangspoort: **UiTPAS**. Dit leidt tot maximale efficiëntie en impact op participatie. Het gebruik van de UiTPAS door kansengroepen is de voorbije jaren sterk toegenomen. Dat is uiteraard een positieve zaak, maar legt ook een toenemende financiële druk op de lokale besturen en organisatoren. De

financiële houdbaarheid van het huidige model is dus een uitdaging. We gaan aan de slag met de evaluatie van de UiTPAS om een nog sterker product te maken, met oog voor de noden die naar boven komen bij de organisatoren en lokale besturen. Ik bekijk met mijn collega van Toerisme of we UiTPAS ook kunnen verbinden met de werking van Iedereen Verdient Vakantie.

Daarnaast hebben we extra aandacht voor de herpositionering van organisaties die een evolutie doormaken naar **meer inclusie, toegankelijkheid en diversiteit**, en voor culturele initiatieven die zich richten op kansengroepen (RA, p.183). We onderzoeken hoe het beleid daarop kan inspelen.

Tot slot blijf ik, samen met mijn collega's bevoegd voor Jeugd en voor Sport, de komende beleidsperiode inzetten op transversale samenwerking tussen lokale besturen en armoedeorganisaties via de ondersteuning van (boven)lokale netwerken vrijetijdsparticipatie ([zie OD T.1.1](#)). Op deze manier wil ik drempels voor de participatie van mensen in armoede aan cultuur, jeugdwerk en sport wegnemen.

ISE B. CULTUUR- EN JEUGDINFRASTRUCTUUR

Prestatie-indicatoren bij ISE B. Cultuur- en Jeugdinfrastructuur:

Indicator B.1.2.1: de mate van ondersteuning door DCJM aan de transitie naar duurzame, veilige en toegankelijke cultuur- en jeugdinfrastructuur.

SD B.1. Om onze sectoren maximaal ruimte te bieden, bouw ik aan kwaliteitsvolle cultuur- en jeugdinfrastructuur

OD B.1.1 Ik voer een adaptief bovenlokaal en Vlaams cultuur- en jeugdinfrastructuurbeleid

Investeren in **kwaliteitsvolle infrastructuur** is een belangrijke premisse om de cultuursector zich maximaal te laten ontplooiën en op een veilige, inclusieve, verbindende en toegankelijke manier te laten creëren, delen, beleven en ontmoeten. Daarom bouw ik aan een integraal instrumentarium met flankerende maatregelen om de sector te ontzorgen en te stimuleren in de opbouw van infrastructuurgeletterdheid.

De kennis en inzichten die uit de **inventaris cultuur- en jeugdinfrastructuur** voortkomen (zie OD A.1.2 Ik voorzie een gecoördineerde aanpak rond databeheer en -ontsluiting'), vertaal ik naar sectorspecifieke aanbevelingen. Door informatie te ontsluiten en goede voorbeelden te delen, stimuleer ik cultuurorganisaties om concrete acties te ondernemen en hun infrastructuur duurzaam en toekomstbestendig te maken. Ook lokale besturen moedig ik aan om hun regierol op te nemen en verder te versterken (RA, p. 190). Mijn administratie zal kennisdelingsmomenten, sensibiliseringsacties en begeleidingstrajecten opzetten als ondersteunende maatregelen.

Ik zal in samenwerking met het departement onderzoeken welke samenwerkingsverbanden met andere beleidsdomeinen, andere overheidsniveaus en de bovenbouworganisaties mogelijk zijn.

Daarnaast promoot ik een nieuwe mindset rond gedeeld en tijdelijk ruimtegebruik in de eigen cultuurinfrastructuur én in de sector, en onderzoek ik hoe investeringen in cultuurinfrastructuur ten goede kunnen komen aan zo veel mogelijk derden. Mijn administratie zal administratieve drempels wegwerken en op zoek gaan naar duurzame synergiën met andere beleidsdomeinen en lokale overheden (RA, p.186).

Tot slot schrijf ik, samen met mijn collega-minister van Jeugd, een **visienota** voor een langetermijnvisie op cultuur- en jeugdinfrastructuur. Die nota dient als strategisch kader voor de ondersteuning van innovatieve projecten, gerichte investeringen en concrete acties op het vlak van duurzaamheid, circulariteit, kwaliteit van de leefomgeving en inclusie.

OD B.1.2 Ik investeer in de aankoop, bouw en optimalisering van kwaliteitsvolle cultuur- en jeugdinfrastructuur

In afstemming met mijn collega bevoegd voor Onroerend Erfgoed zet de engagementen uit het vorige regeerakkoord verder en zie erop toe dat de renovatie en restauratie van de **Gentse operasite** en de renovatie van de **Bourlaschouwburg** verder worden uitgevoerd (RA, p.186). Zo herwaardeer ik twee culturele monumenten met een bijzondere erfgoedwaarde en een internationale uitstraling. Samen met de stad Brugge realiseer ik het masterplan voor een nieuwe museumsite en renoveer ik het Groeningemuseum.

De komende legislatuur trek ik 100 miljoen euro uit voor culturele topinfrastructuur. Ik zal vastleggen welke infrastructuurprojecten ik binnen Vlaanderen kan versterken om er state-of-the-art cultuurinfrastructuur van te maken.

Via de investeringssubsidies voor strategische cultuur- en jeugdinfrastructuur investeer ik in **unieke en uitzonderlijke cultuurinfrastructuur** die zich richt tot de hele Vlaamse Gemeenschap. In 2027 plan ik een evaluatie van dit reglement.

Via het besluit van de Vlaamse Regering over sectorale investeringssubsidies investeer ik in de **optimalisering van bovenlokale cultuurinfrastructuur** op het vlak van duurzaamheid, veiligheid en toegankelijkheid. In 2026 zal ik deze subsidielijnen evalueren en bekijken wat de actuele noden en tendensen zijn binnen de sector. Op basis daarvan pas ik in samenwerking met mijn administratie het besluit aan en informeer de sector helder over de voorwaarden en uitvoeringsmodaliteiten van het nieuwe reglement. Ik veranker gratis energiescans en coachingstrajecten rond **energie-efficiëntie** in de cultuursector via een structurele samenwerking tussen mijn administratie, het Vlaams Energiebedrijf (VEB) en relevante organisaties in en rond de bovenbouw. Ik focus daarbij op energieadvies op maat, rekening houdend met het specifieke gebruik van cultuurinfrastructuur. Door dergelijke studies aan te bieden, help ik de cultuursector om inzicht te verschaffen in de eigen energienoden en strategische keuzes te maken bij het investeren in infrastructuur.

Ik onderzoek hoe het toepassingsgebied van de Energielening Cultuur en Jeugd kan worden uitgebreid en ontwikkel een efficiënt investeringsmechanisme waarmee ik duurzame investeringen in de sector bewerkstellig.

OD B.1.3 Ik beheer en investeer in cultuur- en jeugdinfrastructuur van de Vlaamse Gemeenschap

Op basis van voorstudies, bouwkundige en energetische doorlichtingen en het masterplan CO₂ werk ik samen met de minister bevoegd voor Jeugd een **strategisch vastgoedplan** uit voor de eigen cultuur- en jeugdinfrastructuur van de Vlaamse Gemeenschap. Daarmee onderschrijf ik de vooropgestelde doelstellingen uit het Vlaams Energie- en Klimaatplan en zet ik een belangrijke stap richting CO₂-neutraliteit tegen 2045.

Ik werk verder aan de realisatie van een **nieuw M HKA** op de site van het Hof van Beroep in Antwerpen. Daarmee wil ik het M HKA als cultureelerfgoedinstelling van de Vlaamse Gemeenschap laten uitblinken in zijn museale werking. Voor de

uitvoering van de studieopdracht werk ik samen met een projectgebonden bouwteam. Zo wil ik tot een realistisch uitvoerbaar dossier komen. Na de studiefase zet ik de nodige stappen om de uitvoering van het bouwproject in de tweede helft van deze regeerperiode op te starten.

Ik sluit een erfpachtovereenkomst af met de Stad Brussel en ontwikkel de site van het **Amerikaans Theater** tot een nieuwe Vlaamse culturele pool die gemeenschapsvormend is en een plek vormt voor jong artistiek talent. Ik ga op zoek naar een interessant exploitatiemodel en onderzoek de mogelijkheden van private samenwerkingen. De Vlaamse minister bevoegd voor Brussel volgt dit mee op.

Het gebouw van **Mu.ZEE** in Oostende is dringend aan renovatie toe. Ik start met de renovatie van het hoofdgebouw van het museum. De focus ligt op de verbetering van de klimatisatie, de toegankelijkheid en de bezoekerservaring. Ik investeer ook in een nieuw restauratieatelier en museumcafé. Het museum sluit daarom voor drie jaar de deuren. Daarnaast start ik samen met mijn administratie een ontwerpstudie op van het publiek niet-toegankelijke deel, de kantoren en de logistieke ruimtes van Mu.ZEE. Ik zet in op een volledige transformatie van de **Beursschouwburg**, om de infrastructuur en het gebouw beter op elkaar af te stemmen, de verschillende problemen waarmee het gebouw kampt aan te pakken en het gebouw te optimaliseren in overeenstemming met de klimaatdoelstellingen.

Ik voltooi de transformatie van het **Kaaitheater** tot polyvalente kunstwerkplaats met een nieuwe zaal en extra repetitie- en werkruimtes voor kunstenaars. De bestaande theaterzaal en de toneeltoren krijgen een grondige renovatie.

Op de site van DAB **Frans Masereel Centrum** realiseer ik een pilootproject dat de **circulaire principes** uit de Green Deal Circulair Bouwen toepast. De inzichten uit dit project deel ik met de sector, en ik bekijk hoe de circulaire principes structureel kunnen worden toegepast in de bouwprojecten binnen de eigen cultuur- en jeugdinfrastructuur van de Vlaamse Gemeenschap.

V. BELEIDSVELD CULTUUR

ISE T. CULTURBELEID

Prestatie-indicatoren bij ISE T. cultuurbeleid:

Indicator T.1.1.1: de mate van ondersteuning door DCJM aan actoren in het cultuurlandschap via het Bovenlokaal Cultuurdecreet

Indicator T.1.2.1: de mate van ondersteuning door DCJM aan actoren in het cultuurlandschap via het Cultureel erfgoeddecreet

Indicator T.1.3.1: de mate van ondersteuning door DCJM aan actoren in het cultuurlandschap via het Kunstendecreet en Circusdecreet

Indicator T.1.4.1: de mate van ondersteuning door DCJM aan actoren in het cultuurlandschap via het Amateurlandendecreet en aan circusateliers via het Circusdecreet

Indicator T.1.5.1: de mate van ondersteuning door DCJM aan actoren in het cultuurlandschap via het Decreet Sociaal-cultureel Volwassenenwerk en het Decreet Vlaamse Gebarentaal

SD T.1 Ik sta garant voor een divers en kwaliteitsvol cultuurlandschap

OD T.1.1 Ik creëer meer (bovenlokale) cross- en intersectorale samenwerking

Om een katalysator te kunnen zijn van maatschappelijke verandering, is het essentieel dat cultuur haar rol als een broedplaats voor creatie en innovatie kan vervullen. De cultuursectoren zijn inherent **innovatief**. Samenwerkingen met andere sectoren worden extra gestimuleerd met de projectoproep innovatieve partnerschappen (RA, p.184). Zo valoriseren we de transversale kracht van onze culturele spelers. Op basis van de aanbevelingen uit de evaluatie van deze subsidielijnen wil ik het instrument verfijnen, zet ik in op een bredere instroom en verhoog ik het budget.

Zoals ik al eerder aangaf, leent een bovenlokale schaal er zich goed toe om transversale samenwerkingen op te zetten. Daarom wil ik de komende jaren sterk inzetten op de verdere ontwikkeling van een kwalitatief, duurzaam, divers en geïntegreerd **bovenlokaal cultuurlandschap**. In 2025 en 2026 blijf ik, op basis van het Bovenlokaal Cultuurdecreet van 15 juni 2018, de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden (IGS'en) met een bovenlokale cultuurwerking structureel ondersteunen, met het oog op een volledige gebiedsdekking (RA, p.183). Ik laat mijn administratie onderzoeken hoe de openbare bibliotheken in deze samenwerkingen als knooppunt en katalysator tussen de lokale, bovenlokale en Vlaamse cultuurbeleving kunnen fungeren. Ik blijf bovendien samenwerking tussen organisaties, lokale besturen en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden stimuleren via de ondersteuning van bovenlokale cultuurprojecten, waarbij ik bijzondere aandacht heb voor experiment en vernieuwing. Het tijdelijk en experimenteel reglement voor kleinschalige bovenlokale cultuurprojecten dat in 2024 startte, zorgt ook in 2025 en 2026 voor een laagdrempelige aanvulling op de ondersteuning van het Bovenlokaal Cultuurdecreet van 15 juni 2018.

Als minister van cultuur en armoedebestrijding hecht ik bijzonder belang aan de drempelverlagende samenwerking tussen lokale besturen en armoedeorganisaties en blijf ik die via de ondersteuning van **lokale netwerken vrijetijdsparticipatie** in 2025 en 2026 ondersteunen. Vanaf 2027 schaal ik de lokale netwerken vrijetijdsparticipatie op tot **bovenlokale netwerken vrijetijdsparticipatie** en koppel ik ze aan de bovenlokale cultuurwerkingen. Ik zal erop toezien dat die opschaling geen drempelverhogende effecten zal hebben.

Vanaf 1 januari 2025 neemt, met de start van de nieuwe beleidsperiode van het steunpunt voor bovenlokale cultuur, ook de uitrol van het geoptimaliseerde Bovenlokaalcultuurdecreet van 8 maart 2024 een aanvang. Vanaf 2027 treedt het nieuwe decreet ten volle in werking. Voor de **IGS'en met een bovenlokale cultuurwerking** voorzie ik een grotere financiering die rekening houdt met de grote verschillen in schaalgrootte. Tegelijk optimaliseer ik de ondersteuning van bovenlokale cultuurprojecten door de uitrol van een laagdrempelige subsidielijne voor kleine bovenlokale cultuurprojecten.

De ondersteuning van het Nederlandstalig cultuur- en bibliotheekbeleid in Brussel opnemen in het bovenlokaal beleid schaalde deze werkingen op en bestendigt de plek van het Nederlandstalig cultuurbeleid en zijn actoren in onze hoofdstad. Ik stem hierover af met de minister van Brussel.

Ik wil de samenwerking met en binnen de **culturele bovenbouw** versterken door te streven naar een zo groot mogelijke efficiëntie. Daarom maak ik aan het begin van de regeerperiode een visienota op, met duidelijke (transversale) beleidsdoelstellingen en KPI's voor de sectorale en transversale steunpunten. Deze worden doorvertaald in de beheersovereenkomsten. We zorgen voor een heldere samenwerking tussen de Vlaamse overheid en de bovenbouwspelers, naar het voorbeeld van de digitale kernspelers (RA, p.185).

Daarnaast bekijk ik of een herdenking van het **cultuursubsidiestelsel** aan de orde is. Ik zal samen met mijn administratie verder werken aan de harmonisatie van standaarden en procedures en onderzoek de wenselijkheid en doelmatigheid voor een geïntegreerd cultuursubsidiestelsel. De finaliteit moet daarbij steeds een Veerkrachtig Vlaanderen zijn met een crisisbestendige, dynamische en samenwerkingsgerichte overheid én een divers cultureel veld.

Verschillende cultuurdecreten voorzien vandaag in een **beoordelingssysteem met commissiewerkingen**. Ik wil de beoordelingssystemen herbekijken en optimaliseren in functie van haalbaarheid en werkbaarheid, onder andere op basis van de recente evaluaties van de administratie, de adviescommissies en de SARC. We stellen vervolgens beoordelingscommissies zo snel mogelijk samen, waardoor de beoordelaars in de commissies de tijd krijgen om een werking en routine te ontwikkelen (RA, p.185).

Samen met mijn collega ministers bevoegd voor Jeugd, Sport en Media maak ik werk van de hervorming van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media, zodat onafhankelijk deskundigen een meerderheid uitmaken van zowel de algemene raad als de verschillende sectorraden. Daarbij inspireren we ons op het voorbeeld van de Nederlandse Raad voor Cultuur. (RA, p. 185)

Ik blijf inzetten op een **aankoopbeleid hedendaagse kunst** om zo de Collectie Vlaamse Gemeenschap actueel en representatief te houden (RA, p.180). Ik zorg hierbij voor de nodige afstemming met de musea zodat onze collectie een relevant deel uitmaakt van de 'collectie Vlaanderen' (geheel van publieke collecties in Vlaanderen). In 2026 duid ik ook een nieuwe aankoopcommissie aan.

Binnen het recent opgestarte **kunstenerfgoedbeleid** wil ik de uitdagingen rond de omgang met de oeuvres, de archieven of praktijken van hedendaagse kunstenaars en kunstenuorganisaties aanpakken. De kunst- en cultureel-erfgoedsector bundelen de krachten om de kennis hierrond te vergroten en te delen. Een eerste traject zal geëvalueerd worden, waarna ik beslis over verdere beleidsinitiatieven (RA, p.181).

Tot slot ga ik binnen het brede cultuurbeleid op zoek naar toekomstperspectief voor de verschillende disciplines. Ik wil, in overleg met de sector, komen tot een werkmethode om input te verzamelen en vorm te geven aan dat toekomstperspectief.

OD T.1.2 Ik zorg voor en ontsluit cultureel erfgoed, via ondersteuning, borging, bescherming en verwerving

Net zoals we met het kunstenerfgoedbeleid kunstpraktijken en kunstarchieven van hedendaagse kunstenaars willen beschermen om het door te kunnen geven aan toekomstige generaties, zijn er heel wat tradities en culturele gebruiken die via sociaal-culturele activiteiten levend worden gehouden in gemeenschappen. Zo zien we opportuniteiten in de **samenwerking** tussen **onroerend, roerend en immaterieel erfgoed**. Samen met mijn collega bevoegd voor Onroerend Erfgoed en de diverse stakeholders onderzoek ik de komende twee jaren hoe we een toekomstgericht, doortastend en meer geïntegreerd erfgoedbeleid kunnen vormgeven (RA, p.179). Ik bekijk of er op korte termijn in concrete projecten winsten geboekt kunnen worden.

Uiterlijk 1 april 2026 presenteer ik mijn **Strategische Visienota Cultureel Erfgoed** aan het Vlaams Parlement. In deze nota bepaal ik mijn prioriteiten voor

het cultureel-erfgoedbeleid voor deze regeerperiode. Vanaf het najaar 2024 coördineert mijn administratie een traject ter voorbereiding hiervan, waarbij het in samenwerking met verschillende partners en in dialoog met de sector een analyse van de uitdagingen en opportuniteiten maakt. De in de voorbije jaren geoptimaliseerde dataverzameling onderbouwt de bevindingen. Rekening houdend met gemaakte analyses zal ik prioriteiten bepalen.

Ik zet in op de verdere versterking van de cultureel-erfgoedsector. Via het **Cultureelerfgoeddecreet** ondersteun ik het sterk uitgebouwde netwerk aan organisaties die in Vlaanderen mee instaan voor de zorg voor en omgang met onze grote diversiteit en rijkdom aan roerend en immaterieel erfgoed. In 2026 is er een nieuwe aanvraagronde voor werkingssubsidies voor de bovenlokale dienstverlenende rollen, de 'cultureel-erfgoedconvenants'. In 2028 volgt de 'grote ronde', waarbij de grote groep van gesubsidieerde actoren werkingssubsidies aanvragen voor de periode 2029-2033. Het gaat om de musea, culturele archieven en erfgoedbibliotheken op bovenlokaal en landelijk niveau, de landelijke dienstverleners en de periodieke publicaties.

In 2025 organiseer ik voor de periode 2026-2030 een aanvraagronde voor de **vijf eigen erfgoedinstellingen** (KMSKA, MHKA, Mu.Zee en de buitendiensten van het Departement Cultuur, Jeugd en Media: het Kasteel van Gaasbeek en het Roger Raveel Museum) voor de beleidsperiode 2026-2030. Rekening houdend met het advies van de commissie van experts wil ik een adequate financiering voorzien voor de eigen instellingen zodat zij hun werking ten volle kunnen ontplooiën. Uiteraard houd ik daarbij ook rekening met de eigenheid en schaalgrootte van elk van deze musea. Bijzondere aandacht gaat naar de realisatie van een doorgedreven vorm van samenwerking tussen KMSKA en M HKA. Zoals aangekondigd in het regeerakkoord (RA, p.185) zal ik deze regeerperiode geen bijkomende cultureel-erfgoedinstellingen aanduiden. Ik geef mijn departement wel de opdracht om een traject op te zetten om de toekomstvisie rond dit instrument te verdiepen en te verfijnen.

Het **immaterieel-erfgoedbeleid** bouw ik verder uit (RA, p.180). Centraal hierbij staan de tradities, praktijken en noden van erfgoedgemeenschappen, want zij houden dit erfgoed levend. Ik laat onderzoeken of er nieuwe beleidsinitiatieven nodig zijn om aan de noden van erfgoedgemeenschappen tegemoet te komen.

De **Inventaris Vlaanderen** van het Immaterieel Erfgoed breid ik verder uit met jaarlijks twee oproepen voor nieuwe elementen en een publiekscampagne om inspirerende praktijken rond het borgen van immaterieel erfgoed te nomineren voor het Register van inspirerende borgingspraktijken. Ik blijf hierbij, in samenwerking met Werkplaats immaterieel erfgoed, het platform immaterieelerfgoed.be inzetten om immaterieel erfgoed zichtbaar te maken en inspiratie rond goede praktijken te delen.

Volgend op de evaluatie van het subsidiereglement 'beurzen voor het doorgeven van **vakmanschap**' die in 2024 is opgestart, onderzoek ik hoe we de ondersteuning van vakmanschap duurzaam kunnen verankeren binnen het beleid (RA, p.180). Afstemming met Onroerend Erfgoed is hierbij belangrijk. Ik kijk uit naar de resultaten van het proefproject rond vakmanschap dat wordt vormgegeven samen met Syntra, Herita en het beleidsdomein Onderwijs en Vorming.

De **staatswaarborg voor inkomende bruiklenen** drukt in belangrijke mate de verzekeringskosten en zorgt ervoor dat tijdelijke tentoonstellingen met een internationale uitstraling in Vlaanderen mogelijk blijven. Het is mijn bedoeling om deze regeling te evalueren en op basis van de intussen opgedane praktijkervaring, waar wenselijk bij te sturen om deze nog beter te laten aansluiten bij de noden van de tentoonstellingsorganisator en de wensen van de bruikleengever.

Via het **Topstukkendecreet** zorgen we voor het behoud, beheer en de aankoop van roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang. Samen met de Topstukkenraad zet ik me blijvend in om de ongewenste uitvoer van topstukken buiten Vlaanderen tegen te gaan en om belangrijk cultureel erfgoed via het Topstukkenfonds voor de Collectie Vlaanderen te verwerven. Wanneer er zich de komende jaren belangrijke opportuniteiten voordoen om topstukken te verwerven, wil ik daar resoluut op inspelen.

Ik versterk het Topstukkenbeleid (RA, p.180) met een **categoriale regeling voor het buiten Vlaanderen brengen van cultuurgoederen**. Sinds 2014 is er sprake van een, nog steeds groeiende, internationale tendens naar striktere regelingen inzake de bescherming en het verkeer van cultuurgoederen, mee ook in functie van de bestrijding van de illegale kunsthandel. De invoering van een certificaat voor het buiten Vlaanderen brengen van cultuurgoederen brengt onze regelgeving in lijn met wat over heel Europa de standaardaanpak wordt en vermijdt dat Vlaanderen en België uitgroeien tot een achterpoort voor het illegale verkeer van cultuurgoederen binnen de EU. De invoering van een dergelijk vergunningensysteem, waarbij inhoudelijk dezelfde categorieën gehanteerd worden als die van EU Verordening betreffende de uitvoer van cultuurgoederen, zal een transparante regeling bieden inzake het buiten Vlaanderen brengen van cultuurgoederen.

Om de **strijd tegen illegale handel** van cultuurgoederen nog te verscherpen, dring ik er bij de federale overheid op aan om werk te maken van de Omzettingwet voor het Unesco '70-verdrag inzake de middelen om de onrechtmatige invoer, uitvoer en eigendomsoverdracht van culturele goederen te verbieden en te verhinderen. België trad in 2009 toe tot dit verdrag, maar tot op heden bleef de vereiste omzettingwet uit.

Het is belangrijk dat instellingen die erfgoedzorg niet als een kerntaak hebben optimaal ondersteund worden in het **behoud en beheer** van hun **topstukken**. Ik zal in samenwerking met mijn administratie de doelmatigheid van het huidige reglement 'Ondersteuning van projecten ter bevordering van de bewaaromstandigheden van topstukken opgenomen in de Topstukkenlijst' evalueren en op basis hiervan bijkomende initiatieven ter verbetering van de bewaaromstandigheden uitwerken.

Ik neem deze regeerperiode een aantal initiatieven om de communicatie van het topstukkenverhaal naar het brede publiek te versterken (RA, p.180). De Topstukkenlijst bevat een breed scala aan werken die van aanzienlijk maatschappelijk en historisch belang zijn en dus een topontsluiting en -communicatie verdienen. Zo blijf ik de topstukkendatabank inzetten als instrument voor het beheren en ontsluiten van de Topstukkenlijst en vraag mijn administratie om samen met meemoo na te gaan hoe een effectieve en innovatieve digitale erfgoedcommunicatie kan worden opgezet zodat een zo breed mogelijk publiek wordt bereikt.

De tentoonstelling 'Zeldzaam en onmisbaar' in het MAS (2023-2024) gaf aan dat er een reële interesse voor topstukken bestaat bij een ruim publiek. Ik onderzoek daarom graag met de erfgoedactoren welke initiatieven nog genomen kunnen worden om het rijke, soms weinig bekende, lokale erfgoed in de kijker te plaatsen.

FAAM kan zeker bij bovenstaande acties een zinvol instrument zijn. Ik zet deze beleidsperiode in op de verdere uitbouw van het innovatieve virtuele museum van Vlaanderen **FAAM** om een steeds breder publiek te bereiken en tegelijk de samenwerking met de erfgoedsector te bestendigen (RA, p.180). Op redactioneel vlak blijf ik het aantal digitale erfgoedbelevingen in FAAM uitbreiden op basis van voorstellen uit de sector. Het bereik ervan laat ik op promotioneel vlak groeien via

de sociale mediakanalen in eigen beheer. Verdere technische ontwikkelingen en uitbreidingen op vlak van de gebruikerservaring richten zich enerzijds op een verhoging van het weerkerend engagement van het publiek en anderzijds op een dieper inzicht in de manier waarop FAAM het publiek de weg naar erfgoed helpt vinden.

Om FAAM voor de lange termijn te verankeren als instrument voor het publiek en de sector, werkt de administratie, samen met de partners die we in het voortraject aangetrokken hebben, aan een exploitatieplan en een beheersovereenkomst voor de overdracht van de exploitatie van het virtuele museum naar een externe beheersploeg.

In aanvulling op FAAM geven we op bestaande erfgoedlocaties vorm aan een belevingscentrum rond de Vlaamse geschiedenis en cultuur. Ik bekijk met mijn collega van Onroerend Erfgoed op welke manier dit vorm kan krijgen (RA, p.180). We onderzoeken ook de ondersteuning van een tv-reeks die aandacht besteedt aan erfgoed en monumentenzorg.

Toekomstgerichte zorg voor religieus erfgoed is een transversaal beleidsthema. Samen met mijn collega bevedg voor Onroerend Erfgoed maak ik in samenspraak met de eigenaars en beheerders van publiek en privaat religieus erfgoed en relevante partners (zoals PARCUM vanuit haar landelijke dienstverlenende rol als expertisecentrum voor religieuze kunst en cultuur) concrete plannen om tot integrale, innovatieve oplossingen te komen.

Ik onderzoek de noden en mogelijkheden om het **restitutiebeleid** verder op punt te stellen (RA, p.180). Ik maak daarbij werk van een gestructureerde afhandeling van de bestaande en toekomstige claims tot teruggave van tijdens de Naziperiode (1933-1945) geroofde kunst. Het is mijn bedoeling om volgend jaar een voorstel voor toetsingskader en beleidsuitgangspunten voor de behandeling van restitutieclaims aan de Vlaamse regering voor te leggen, samen met een voorstel tot samenstelling van de vaste adviescommissie hiervoor. Ik blijf ook collectiebeheerders stimuleren om herkomstonderzoek te voeren naar de stukken uit hun collectie.

Mijn administratie voert in samenwerking met het agentschap Onroerend Erfgoed, het KIK, FARO en het Belgische Blauwe Schildcomité een beleidsvoorbereidend onderzoek met oog op een **rampenstrategie** voor erfgoed in Vlaanderen en Brussel. Het onderzoek, dat van juni 2023 tot mei 2025 loopt, brengt de noden in kaart en formuleert beleidsaanbevelingen. Op basis van de onderzoeksresultaten zal ik bekijken welke stappen genomen kunnen worden voor de ontwikkeling van een strategie rond risicobeheer voor erfgoed in rampensituaties (RA, p.180). Wanneer zich in Vlaanderen een ramp of grootschalige calamiteit zou voordoen, zijn gecoördineerde, daadkrachtige en efficiënte acties nodig om erfgoedwerkers en erfgoedgemeenschappen bij te staan en het erfgoed te beschermen. Sensibilisering bij erfgoedbewaarders is daarbij van belang.

Ik blijf ook investeren in de **Collectie Vlaamse Gemeenschap** (RA, p.180). Met de jaarlijkse investering in verwerving van Hedendaagse kunst blijft deze collectie actueel en worden hiaten aangevuld. Door de inzet op digitalisering en ontsluiting van de collectie stimuleer ik een actiever bruikleenverkeer zodat nog meer stukken van deze collectie hun weg vinden naar het grote en brede publiek. Om de vele bewaargevingen aan publieke organisaties optimaal op te volgen, werkt de administratie verder aan een klantvriendelijk digitaal portaal.

Ik geef mijn administratie de opdracht om deze regeerperiode samen met de eigen cultureel-erfgoedinstellingen op zoek te gaan naar een toekomstbestendige

oplossing voor de depotnaden. Een samenwerking met andere partners moet ernstig onderzocht worden.

Ik zal de federale overheid wijzen op het belang van de continuïteit en de ontsluiting van de Belfius-kunstcollectie en vragen om garanties en principes ter zake vast te leggen (RA, p. 181).

Ik zie toe op de toetreding tot het Uitgebreid Partieel Akkoord inzake het Culturele Routesprogramma van de **Raad van Europa**. Hiervoor sta ik in nauw contact met mijn collega's binnen de verschillende gemeenschappen en gewesten. Tijdens deze regeerperiode bekijk ik welk beleid er te ontwikkelen valt om de Culturele Routes aansluiting te laten vinden op het Vlaamse cultureel erfgoedveld.

Onder leiding van de Vlaamse Unesco Commissie werkt mijn departement mee aan een succesvolle heractivering van het **Unesco Memory of the World Programma** voor bewaring, bescherming en toegankelijkheid van documentair erfgoed in Vlaanderen mogelijk te maken. Zo zal erfgoed uit Vlaanderen opnieuw voor opname in het zgn. Unesco Memory of the World Register genomineerd kunnen worden en daardoor een grotere internationale zichtbaarheid en waardering kunnen krijgen.

Ik laat mijn administratie een aanvraagdossier uitwerken om in 2026 bij Unesco te kandideren voor de inrichting in Vlaanderen van een expertisecentrum voor onze landengroep binnen de **Unesco-conventie 2003** (West-Europa en Noord-Amerika) ('Categorie 2-centrum'). Zo'n expertisecentrum zal de jarenlang opgebouwde voortrekkersrol van Vlaanderen op het vlak van immaterieel erfgoed internationaal zichtbaar maken (RA, p.180). Aangezien een kandidaatstelling bij Unesco verloopt via de lidstaat, maak ik werk van een interfederale afstemming.

Tijdens deze regeerperiode lanceer ik een nieuwe oproep voor erfgoedgemeenschappen die voor hun immaterieelerfgoedpraktijk een Unesco-erkenning nastreven binnen de Conventie van 2003.

OD T.1.3 Ik investeer in een rijkgeschakeerd kunstenveld

Bij de start van een nieuwe regeerperiode ontwikkel ik een strategische visie over het beleidskader voor de kunsten voor een periode van vijf jaar. Die visie zal ik formuleren in een **Strategische Visienota Kunsten**, die de beleidsnota Cultuur concretiseert en elementen uit de Landschapstekening Kunsten van het Kunstenpunt (september 2025) in overweging neemt. In de nota presenteer ik de krachtlijnen van het kunstenbeleid, waarbij prioriteiten en aandachtspunten geformuleerd zijn voor de uitvoering van het Kunstendecreet. Vanaf het najaar 2024 coördineert mijn administratie het traject ter voorbereiding, waarbij het in samenwerking met verschillende partners een analyse van de uitdagingen maakt. Rekening houdend met deze analyses zal ik de prioriteiten voor het kunstenbeleid bepalen. Uiterlijk op 1 april 2026 zal ik de nieuwe strategische visienota voorleggen aan het Vlaams Parlement.

Binnen het Kunstendecreet van 23 april 2021 worden voor de periode 2023-2027 meerjarige werkingssubsidies toegekend aan 225 kunstenorganisaties, zeven kunstinstellingen en vier ondersteunende organisaties. Tegen 1 december 2026 zullen de aanvragen voor de beleidsperiode 2028-2032 worden ingediend. Uiterlijk op 30 juni 2027 zal ik aan de Vlaamse regering een beslissingsvoorstel voorleggen over deze aanvragen. Artistieke kwaliteit en zakelijke professionaliteit blijven daarbij cruciale uitgangspunten. Ook **cultureel ondernemerschap** en de principes van **Fair Pay en Practices** blijven als subsidievereisten overeind (RA, p. 181). Daarnaast wil ik de kunstensector stimuleren om nog meer aandacht te hebben voor **maatschappelijke impact**, beoogd publieksbereik en -beleving en het belang van samenwerking en spreiding in landelijke gebieden. Ik start

daarvoor, in afstemming met de sector, een onderzoek naar hiaten, overaanbod en regionale spreiding in het kunstenlandschap (RA, p.181).

Er zullen geen bijkomende kunstinstellingen erkend worden. Wel bekijk ik hoe de toekomstvisie rond kunstinstellingen en kunstorganisaties die voor twee beleidsperiodes erkend zijn, kan verfijnd en verdiept worden. Prioritaire aandacht gaat daarbij naar hun **landschapsversterkende rol**. Daarnaast wil ik de twee grote Vlaamse orkesten (Antwerp Symphony Orchestra en Brussels Philharmonic) en Opera Ballet Vlaanderen doorgedreven laten samenwerken, conform de visietekst 'Een nieuw en grensverleggend beleid voor de Vlaamse orkesten' (RA, p.185).

Met de projectsubsidies aan organisaties, kunstenaars en kunstwerkers wil ik de **dynamiek** en **innovatie** in het kunstenveld steunen binnen de verschillende disciplines. Daarnaast ondersteun ik kunstenaars in de ontwikkeling van hun artistieke praktijk door middel van de beurzen opkomend en bewezen talent binnen het Kunstendecreet.

Dankzij het Kunstendecreet voorzie ik ondersteuning van de internationale activiteiten voor kunstenaars en organisaties via drie internationale subsidiestromen. Een residentiebeurs zet in op de artistieke ontwikkeling van een kunstenaar. Door het verblijf op een residentieplek in het buitenland kan een kunstenaar de band versterken met een bepaalde regio of kunstscène en een internationaal netwerk uitbouwen. Een tegemoetkoming voor een internationaal presentatiemoment of een subsidie voor een internationaal presentieproject geeft een platform voor de presentatie van Vlaamse kunstcreaties.

Daarnaast zijn er een aantal kunstengerelateerde organisaties die voor hun werking niet via het Kunstendecreet ondersteund worden, maar wel nominatim opgenomen zijn in het begrotings- en/of programmadecreet. Het gaat om de subsidie aan De Studio en Beheer Kunstsites voor gebouwenbeheer, de werkingssubsidie voor Flagey, het Centrum voor de Bibliografie van de Neerlandistiek, Theater Stap en het Verhaerenmuseum, de subsidies voor bijkomende opdrachten aan STUK en Collegium Vocale en de erfpachtvergoeding voor Kaaithater. Ik zal ook de werking van deze organisaties opvolgen en evalueren en indien nodig bijsturen. Specifiek voor Flagey geldt dat ik met de andere subsidiërende overheden afspraken op langere termijn zal vastleggen in een nieuwe overeenkomst.

Literatuur Vlaanderen is de sleutelspeler binnen het **letterenbeleid** van de Vlaamse Gemeenschap. Tegen eind 2025 zal ik een nieuwe beheersovereenkomst met Literatuur Vlaanderen voorleggen aan de Vlaamse Regering voor de periode 2026-2030. Het is daarbij duidelijk dat het letterenveld een ambitieuze toekomst verdient. Daarom zorg ik ervoor dat Literatuur Vlaanderen een werking op kruissnelheid kan voeren: kwaliteitsvolle ondersteuning van auteurs, vertalers, illustratoren en literaire organisaties, talentontwikkeling en inclusie, sterke promotie van Vlaamse literatuur in het buitenland, een rol als bruggenbouwer in het literaire veld... Daarbij is er oog voor essentiële, maar meer kwetsbare genres, zoals poëzie en strips (RA, p.183).

In de komende jaren zijn –los van de uitgebreide reguliere werking van Literatuur Vlaanderen– de activiteiten in het kader van het Leesoffensief, de uitreiking (en eventuele uitbreiding tot een drievuldige prijs met gelijke aandacht voor fictie, non-fictie en kinder- en jeugdliteratuur) van de Boonprijzen, en de komende edities van Boektopia door het verzamelde letterenveld belangrijke jaarlijkse ijkpunten. Ik wil eveneens werk maken van een adequaat vertaalbeleid en een generieke boekencampagne. (RA, p. 184) Leesbevordering (c.q. Het Leesoffensief) blijft dus een speerpunt in mijn beleid (zie [OD T 1.6](#)). Ik ga hiervoor

beleidsdomeinoverschrijdend op zoek naar een adequate financiering binnen een passende beheerstructuur (RA, p.183). Bibliotheken en Iedereen Leest nemen hier een belangrijke rol in op.

Wat de internationale werking betreft is het gastlandschap van Vlaanderen samen met Nederland op de Göteborg Book Fair van 2027 een belangrijk referentiepunt. Daarnaast blijf ik -binnen het letterenbeleid- ook de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde (KANTL) ondersteunen op basis van het KANTL-decreet.

Ik blijf de komende jaren investeren in de groei en professionalisering van het **circusveld** (RA, p.182) door middel van structurele subsidiëring van circusorganisaties: werkplaatsen, gezelschappen en een steunpunt voor de Vlaamse circuskunsten. Daarbij wil ik ook aandacht hebben voor de verdere internationalisering van de sector. Daarnaast zal ik projectsubsidies blijven verstrekken voor creatie en spreiding van circuskunsten, organisatie van circusfestivals, internationale reiskosten en ontwikkelingsbeurzen. Het Circusdecreet van 2019 ga ik evalueren en waar nodig het regelgevend kader aanpassen. Ik wil hierbij zeker de diversiteit van het veld bewaren, de kruisbestuiving met aangrenzende sectoren en kunstvormen stimuleren en de sterke identiteit van het Vlaamse circus (internationale) ontwikkelingskansen en -stimulansen blijven geven.

De **audiovisuele sector** is sterk in verandering door digitalisering, internationalisering en veranderend kijkgedrag. Nieuwe businessmodellen, distributievormen, financieringsbronnen, formats, technologieën en een internationaler wordende context hebben een grote impact op de productie en consumptie van audiovisuele content. Het Vlaamse audiovisuele ecosysteem staat onder druk door de internationale concurrentie, de stijgende productiekosten en het tekort aan technische profielen. Het is belangrijk om binnen dit competitieve landschap en de overdaad aan (buitenlandse) audiovisuele content een plaats te blijven afdwingen voor Vlaamse kwaliteitsvolle content en de nodige groeikansen aan te bieden voor lokaal talent. (RA, p.186).

Het **VAF** blijft binnen mijn beleid het primaire instrument bij uitstek om de audiovisuele sector te ondersteunen en het aanbod aan lokale kwaliteitsvolle content te verzekeren (RA, p.187). Het VAF behoudt zijn voortrekkersrol op het vlak van internationale promotie, duurzaamheid, toegankelijkheid, representatie en strijd tegen grensoverschrijdend gedrag. Ik geef het VAF/Filmfonds de nodige slagkracht om de creatie en promotie van kwaliteitsvolle films te blijven steunen, en de Vlaams verankerde producenten te versterken. Ik onderzoek, samen met mijn collega's bevoegd voor Media en Begroting, of het VAF de toegekende middelen op een flexibelere manier kan inzetten. Het VAF zal zijn opdracht rond Vlaams-Nederlandse samenwerking verderzetten door o.m. filmcoproducties actief te ondersteunen. Om deze ambities waar te maken zal ik, in afstemming met mijn collega bevoegd voor Media, een nieuwe beheersovereenkomst sluiten met het VAF.

Ik zal een publieksonderzoek houden om een beter inzicht te verkrijgen in het profiel en het gedrag van filmbezoekers in Vlaanderen en Brussel. Dit inzicht moet bijdragen aan de versterking van het filmbezoek en het behoud van een relevant, divers en evoluerend vertonerslandschap.

Internationale samenwerkingsprogramma's en ondersteuningskaders vormen een aanvullende bron van financiering en bieden een verrijkende ervaring en kansen op internationale partnerschappen en uitwisseling. Bovendien kunnen internationale coproducties vaak genieten van een bredere distributie wat leidt tot meer zichtbaarheid en nieuwe mogelijke samenwerkingen voor Vlaamse onafhankelijke producenten. Ik zal dan ook inzetten op een actieve deelname aan de internationale programma's zoals Creatief Europa en het Europese

filmcoproductiefonds Eurimages. Ik rond de onderhandelingen over de coproductieakkoorden met Marokko en Mexico af en maak een behoefteanalyse voor eventuele nieuwe coproductieakkoorden. Ik stem hiervoor af met mijn collega bevoegd voor Media voor zover deze akkoorden ook betrekking hebben op series.

De federale **Tax Shelter-maatregel** is en blijft een belangrijk instrument in de ondersteuning van de podiumkunsten en de brede audiovisuele sector waaronder film. Deze fiscale regeling zorgt ervoor dat Belgische of buitenlandse vennootschappen die in België zijn gevestigd, kunnen genieten van belangrijke fiscale voordelen als ze investeren in Belgische producties of internationale coproducties met België.

OD. T.1.4 Ik geef amateurkunstenaars groeikansen en zichtbaarheid

Uit recent onderzoek blijkt dat 44% van de Vlaamse bevolking ouder dan 14 jaar in hun vrije tijd een creatieve hobby beoefent. Dit impliceert dat Vlaanderen meer dan twee miljoen **amateurkunstenaars** telt. Het veld van de amateurkunsten in Vlaanderen kenmerkt zich door een grote diversiteit, zowel in termen van kunstdisciplines als niveaus van artistieke betrokkenheid. Amateurkunstenaars variëren van beginnende hobbyisten tot vergevorderde individuen of groepen met professionele ambities. Een centraal kenmerk van de amateurkunsten is de synergie tussen het artistieke (de creatie van kunst), het sociale (het samenbrengen van mensen), en het educatieve (het ontwikkelen van sociale en artistieke vaardigheden).

Met het oog op het bevorderen van de amateurkunsten, streef ik ernaar om de betrokkenen maximale kansen te bieden. Ik roep 2028 uit tot het **jaar van de Amateurkunsten** (RA, p.182) en haal in dat jaar één groot **Amateurkunstenfestival** naar Vlaanderen. Het nieuwe Amateurkunstendecreet van 8 maart 2024, dat in 2025 in werking zal treden, vormt de basis voor verder engagement. Dit decreet legt een sterke nadruk op talentontwikkeling, het stimuleren van samenwerking met het deeltijds kunstonderwijs (RA, p.182) en de professionele kunsten, en de bevordering van internationalisering.

Om deze doelstellingen te realiseren, zet ik in op blijvende ondersteuning van negen koepelorganisaties voor amateurkunsten, die fungeren als cruciale partners in de uitvoering van het beleid. Bovendien beoog ik amateurkunstgroepen met hoge artistieke ambities te ondersteunen door middel van meerjarige subsidies voor hun dagelijkse werking. Daarnaast geef ik amateurkunstenaars en -groepen de kans om internationale ervaringen op te doen door hen te ondersteunen in hun deelname aan buitenlandse initiatieven.

Om de internationalisering van de Vlaamse amateurkunsten verder te bevorderen, zal ik investeren in internationale projecten binnen dit veld. Waar relevant en opportuun, zal ik overwegen internationale ambassadeurs voor amateurkunsten te erkennen, met als doel de Vlaamse amateurkunsten in het buitenland op de kaart te zetten.

Vanuit het Circusdecreet voorzien we ook de structurele ondersteuning van **circusateliers**. Dit zijn de educatieve instellingen waar meer dan 10.000 kinderen, jongeren en volwassenen in hun vrije tijd hun circusvaardigheden ontwikkelen. Ze doen dit in een veilige omgeving en een sfeer van wederzijds respect. Deze ateliers vormen een essentiële kweekvijver voor circustalent. De emanciperende werkingen in het circuseducatieve veld vormen ook een voorbeeldfunctie voor andere praktijken die werken aan inclusie in de vrije tijd (zie ook OD T.1.3).

OD T.1.5 Samen met het sociaal-cultureel volwassenenwerk versterk ik een inclusieve, solidaire en democratische samenleving

Organisaties werkzaam in het **sociaal-cultureel volwassenenwerk** nemen een centrale plaats in binnen het maatschappelijk middenveld. Vanuit hun verbindende

en emancipatorische kracht leveren ze een essentiële bijdrage aan een warm, sociaal en inclusief Vlaanderen (RA, p.182).

Sociaal-culturele organisaties opereren in de vrije tijd van volwassenen, en brengen burgers samen en in beweging rond maatschappelijke kwesties. Ze verbinden en emanciperen, en zorgen ervoor dat iedereen kan deelnemen en - hebben aan de samenleving en zijn stem kan laten horen in het maatschappelijk debat. Ik wil versterkt de focus leggen op de kern van het sociaal-cultureel volwassenenwerk: vanuit een welbepaald civiel perspectief een sociale en culturele invulling geven aan een werking (RA, p. 182). We sturen daarom het decreet bij en schrappen de decretale verplichting voor organisaties om elk van de drie maatschappelijke rollen (de verbindende rol, de kritische rol en de laboratoriumrol) op te nemen. Dit vermindert de planlast voor organisaties en overheid. Zoals decretaal voorzien, maken we werk van een kwaliteitslabel voor de zakelijke en financiële werking van organisaties. Net zoals in andere cultuurdecreten, moet de Vlaamse Regering autonoom kunnen beslissen over de subsidietoekenning. Behalve de decretaal voorziene uitzondering voor excellerende organisaties, worden geen uitzonderingen voorzien. Het uitvoeringsbesluit wordt in die zin aangepast

Via de subsidiëring van het sociaal-cultureel volwassenenwerk blijf ik de civiele samenleving versterken door financiële ondersteuning te bieden aan organisaties die, vanuit een civiel perspectief, bijdragen aan een duurzame, inclusieve, niet-gesegregeerde, solidaire en democratische samenleving. Dit doe ik door structurele werkingsmiddelen toe te kennen aan zowel landelijke als regionale sociaal-culturele volwassenenorganisaties en aan een steunpunt voor sociaal-cultureel werk. Ik blijf in overleg gaan met het steunpunt en de belangenbehartiger van de sector, zodat we met hen werk kunnen maken van een kwaliteitslabel voor de zakelijke en financiële werking van deze organisaties.

Door projectsubsidies te blijven toekennen aan sociaal-culturele organisaties en initiatieven geef ik nieuwe sociaal-culturele initiatieven een laagdrempelige toegang tot ondersteuning vanuit het decreet. De internationale ambities van sociaal-culturele organisaties blijf ik ondersteunen aan de hand van de tussenkomsten voor reis- en verblijfskosten.

De decretale erkenning van **Vlaamse Gebarentaal** in 2006 heeft belangrijke impulsen gegeven aan de ontwikkeling van en sensibilisering omtrent de taal, onder meer door een adviescommissie Vlaamse Gebarentaal, de erkenning van een expertisecentrum en een jaarlijkse oproep voor projecten Vlaamse Gebarentaal. In 2024 evalueerde mijn administratie de impact van het decreet op de Vlaamse Gebarentaal, de gemeenschap van gebarentaligen en de Vlaamse samenleving. Tijdens deze beleidstermijn zal ik –als minister van Welzijn én Cultuur- samen met de adviescommissie Vlaamse Gebarentaal en de bredere gemeenschap met de aanbevelingen uit dit onderzoek aan de slag gaan om de positie van Vlaamse Gebarentaal in Vlaanderen binnen de eigen bevoegdheden te versterken en de terechte ambities van de Vlaamse dovengemeenschap te ondersteunen.

OD T.1.6 Ik wil dat cultuur meer mensen en groepen bereikt

Cultuurparticipatie is een verbindend en fundamenteel democratisch proces. Het huidige cultuurbeleid biedt handvaten voor het verhogen van participatie en het wegnemen van drempels en daarop wil ik de komende jaren sterker en blijvend inzetten. Een aantal gerichte instrumenten zoals de UiTPAS, waarvan het gebruik door mensen met recht op het kansentarief sterk is toegenomen, tonen nochtans het potentieel aan. Die toename in gebruik van de UiTPAS is uiteraard een positieve zaak. Het gevolg is echter dat dit een toenemende financiële druk legt op de lokale besturen en organisatoren. De financiële houdbaarheid van het huidige model is dus een uitdaging.

Cultuurparticipatie heeft bewezen positieve effecten op de gezondheid en het **welzijn** van mensen. Als minister van Cultuur én Welzijn zet ik me deze regeerperiode in (RA, p.123) voor een structurele samenwerking tussen beide sectoren en verken ik concrete initiatieven die de integratie van cultuur, zorg en welzijn versterken, geïnspireerd door lokale, Vlaamse en Europese voorbeelden.

Cultuureducatie is een hefboom voor persoonlijke en sociale ontwikkeling en rust kinderen, jongeren en volwassenen uit met de juiste vaardigheden en competenties die nodig zijn om ten volle te participeren en bij te dragen aan een diverse en warme democratie. En laten dat nu net de 21ste vaardigheden zijn die onze kinderen en jongeren nodig hebben om een toekomst in volle transitie vol vertrouwen tegemoet te kunnen gaan.

Het cultuureducatieve aanbod in de vrije tijd is in Vlaanderen buitengewoon rijk en divers. Aan dit aanbod wordt echter vooral geparticipeerd door diegenen die van huis uit al met kunst en cultuur in aanraking komen. De enige plek waar kunst en cultuur alle kinderen en jongeren kan bereiken, is de school en de voor- en buitenschools opvang. Daarom wil ik in de volgende regeerperiode prioritair inzetten op de samenwerking tussen **cultuur, welzijn en onderwijs**, (RA, p.183) vanuit het principe 'elk kind heeft recht op cultuur'. Samen met mijn collega van Onderwijs, versterken en verankeren we de samenwerking tussen beide beleidsdomeinen. Met het Deeltijds Kunstonderwijs en de amateurkunstenorganisaties bouwen we onderlinge samenwerking uit. Als minister van Welzijn én Cultuur onderzoek ik de mogelijkheden tot samenwerking tussen de cultuursector en de sector van voor- en buitenschoolse opvang.

Ik breng het huidige beleidsinstrumentarium en de relevante spelers in kaart. Geïnspireerd door Europese en internationale tendensen, ontwikkel ik i.s.m. mijn collega bevoegd voor Onderwijs, de bovenbouwspelers, internationale en Europese fora, een visie en plan van aanpak om cultuureducatie anders vorm te geven en beleidsmatig te omkaderen.

Door de opheffing van het Participatiedecreet en het Decreet Lokaal Cultuurbeleid, is er nood aan een oplossing voor de diverse **ondersteuningslijnen** van zowel de bibliotheekwerking voor gedetineerden, als voor de voorzieningen voor mensen met een leesbeperking en voor mensen in ziekenhuizen en in rust- en verzorgingstehuizen. Om de continuering van deze ondersteuning te waarborgen, zal ik samen met mijn administratie op zoek gaan naar een oplossing. Die oplossing moet kaderen in een brede visie rond de bibliotheek als knooppunt voor cultuurparticipatie. In dit kader zal ik ook onderzoeken hoe het Vlaamse bibliotheekbeleid geoptimaliseerd kan worden om nog beter in te spelen op belangrijke maatschappelijke uitdagingen zoals onder meer de nood aan leesbevordering. Medio 2017 werd de **gereguleerde boekenprijs** ingevoerd. Het decreet voorziet dat de impact ervan periodiek wordt geëvalueerd. In de loop van 2025 zal ik daarom een tweede evaluatie laten uitvoeren rond de doeltreffendheid en de effecten van de invoering van deze prijs. Met het decreet over e-boeken en bijhorende software (goedgekeurd in het Vlaams Parlement op 27/3/2024) werd de Europese Toegankelijkheidsrichtlijn wat betreft e-boeken omgezet. Vanaf het moment van effectieve implementatie van deze richtlijn (juni 2025) vereist dit bijkomende personeelsinzet. Ik vraag de Vlaamse regering de nodige middelen hiervoor te voorzien.

Ik hecht belang aan **kunst** in de **openbare ruimte**, omdat het een breed publiek in contact brengt met hedendaagse kunst en op die manier betekenis geeft aan publieke ruimten. Ik evalueer het stimuleringsinstrument en onderzoek de mogelijkheden voor de verdere uitbouw van een recurrent kwaliteitsvol kader

m.b.t. kunst in opdracht in de openbare ruimten. Daarbij verken ik de mogelijke pistes om het toepassingsgebied van Kunst in Opdracht te verruimen. Ik zet in op professionele kennisontwikkeling en -deling ter bevordering van kwaliteitsvolle kunstopdrachten, en bouw hierover samenwerkingsverbanden uit met vertegenwoordigers uit verschillende beleidsdomeinen, het kunstenveld, opdrachtgevers en lokale beleidsmakers.

Momenteel wordt Kijkwijzer gehanteerd voor de **classificatie** van elke film die voor het eerst vertoond wordt in een Belgische bioscoop. Het samenwerkingsakkoord van 15 februari 2019 geeft vorm aan de regeling voor filmkeuring in België. Samen met mijn collega's van de andere betrokken overheden zal ik dit akkoord evalueren en bekijken of een overstap naar het classificatiesysteem voor audiovisuele media 'GoedGezien' wenselijk is.

Ik wil de culturele verdiensten van laureaten in verschillende cultuurdisciplines bekronen via de **Ultimas**. De Ultimas zijn een gevestigde waarde binnen de cultuursector en zetten de laureaten in de kijker bij het brede publiek. Ik wil voortbouwen op het succes van de afgelopen jaren en blijven inzetten op het verbreden en verbinden van publiek en sectoren.

SD T.2. Ik ontwikkel een toekomstbestendig cultuurbeleid om een veerkrachtige en internationaal vertakte cultuursector te realiseren

OD T.2.1 Ik daag de cultuursector uit om een digitale pioniersrol op te nemen

De culturele sector is onderhevig aan **digitale transformatie**, of ze dat wil of niet. Ik ga voor een slagkrachtige cultuursector in digitale tijden die de uitdagingen van morgen het hoofd biedt. Een sector die niet enkel opportuniteiten voor zichzelf grijpt, maar die ook creëert voor de hele samenleving. De digitale kernspelers publiq, Cultuurconnect en meemoo nemen daarbij een sleutelpositie in, maar met de ambitie om de volledige cultuursector mee te nemen

Ik zal mijn visie op digitale transformatie verder verfijnen in een **visienota**. Ik vertrek daarbij vanuit enkele belangrijke maatschappelijke vraagstukken die zich opwerpen. Hoe kunnen we meer mensen laten deelnemen aan ons cultuurleven en dus aan onze samenleving? Hoe kunnen we ons erfgoed (digitaal) beter bewaren en ontsluiten zodat iedereen er toegang toe heeft? Hoe kunnen we samenwerking versterken tussen cultuurorganisaties, maar ook met andere sectoren zoals jeugd, sport, media of welzijn? En tot slot, hoe versterken we niet alleen innovatie binnen de sector, maar zorgen we er ook voor dat cultuur ten volle haar transformatieve kracht kan uitspelen in de hele maatschappij? De digitale kernspelers publiq, Cultuurconnect en meemoo nemen daarbij een sleutelpositie in, maar met de ambitie om de volledige cultuursector mee te nemen. Deze visienota zal ik vervolgens vertalen in een programma Digitale Transformatie.

OD T.2.2 Ik stimuleer ondernemerschap en ondernemingszin van de cultuursector

De **Cultuurkredieten** die Hefboom verstrekt, blijven een belangrijke rol spelen in het optimaliseren van de financieringsmix van actoren uit het culturele en creatieve veld. Ik onderzoek of dit instrument beantwoordt aan de financieringsnoden van de sector.

De huidige beheersovereenkomst met **Cultuurloket** loopt van 2023 tot en met 2028. Cultuurloket blijft ook de volgende regeerperiode dus inzetten op het uitbouwen van opleidingen op maat en toegepaste begeleiding in de vorm van leertrajecten.

Ik stimuleer **samenwerkingen** en een **cultuur van delen** binnen de brede culturele en creatieve sectoren, zowel van kennis, personeel en ruimte. Zo zal ik samenwerkingsmodellen binnen de sector stimuleren en waar nuttig ook laagdrempelige ondersteuning uitwerken aanreiken voor culturele en creatieve ondernemingen onder andere op het vlak van loonadministratie, boekhoudkundige taken, verzekeringen en internationale spreiding (RA, p.185). Cultuurloket neemt de zakelijke ondersteuning ter harte.

Ik onderzoek samen met mijn collega's bevoegd voor Werk en sociale economie en Jeugd welke innovatie-instrumenten geschikt zijn voor de cultuursector en professionele jeugdorganisaties en hoe we inhoudelijke en juridische drempels kunnen wegwerken (RA, p.184).

Ik faciliteer **cultureel ondernemerschap** maximaal. In samenspraak met onze Schools of Arts en met het beleidsdomein Onderwijs en Vorming bekijk ik hoe de aandacht voor ondernemerschap en de loopbaan in onze School of Arts toekomstgericht kan verstevigd worden. Ik denk daarbij aan het opnemen van thema's zoals bedrijfsbeheer, de sociale rechtspositie van de kunstenaar en het ontwikkelen van vernieuwende businessmodellen in het curriculum (RA, p.181).

In nauwe afstemming met het werkveld en de verschillende bestuursniveaus blijven we inzetten op artistiek ondernemerschap en optimaliseren we de ondersteuning van de ontwikkeling van **kunstenarsloopbanen** (RA, p.182). Zeker voor startende kunstenaars en kunstenaars op een keerpunt in hun loopbaan zal ik werk maken van gerichte en zorgzame ondersteuning en begeleiding.

Ik kijk uit naar de resultaten van het onderzoek door het Fonds voor Cultuurmanagement over de praktische toepassing van de **Bestuurscode Cultuur** met het oog op een actualisering (RA, p.185). Ik veranker de principes van de competentiematrix voor bestuurders in de regelgeving. Ik zet in de verschillende cultuurdecreten in op een verbetering van de kwaliteit van het personeelsbeleid en een evenwichtige samenstelling van de bestuursorganen met voldoende ruimte voor onafhankelijke deskundigen. Vanuit het principe van *goed bestuur* kijk ik erop toe dat de samenstelling van bestuursorganen een reflectie wordt van de maatschappij.

Ik werk samen met **Event Flanders** aan een gedragen strategie en implementatie van culturele topevents die bijdragen aan het ondernemerschap, en de duurzame ontwikkeling en de internationale uitstraling van de cultuursector op midden(lange) termijn garandeert (RA, p.94).

OD T.2.3 Ik versterk de Vlaamse cultuursector via vertegenwoordiging, uitwisseling en samenwerking op intra-Belgisch en internationaal niveau

Om in te spelen op een andere manier van internationaal werken (door toenemende concurrentie, digitale transformatie ...) wil ik de internationale positie van Vlaamse cultuuractoren versterken in een steeds competitievere context en een meer volhoudbare internationale praktijk mogelijk maken. Dat wil ik realiseren door meer balans te brengen in het internationale cultuurbeleid. Daar ligt de klemtoon nu te veel op de bestending van bestaande partnerschappen, terwijl een **aanvullende thematische benadering** nieuwe kansen kan bieden. Op die manier kan een cultureel Vlaanderen meer inspelen op nieuwe ontwikkelingen of de sectorspecifieke noden. Ik streef eveneens naar meer internationale uitwisseling zodat Vlaamse actoren hun kennis, expertise en excellentie wereldwijd kunnen verspreiden en internationale inzichten binnen kunnen brengen.

Binnen de complexe internationale wereld is impact slechts mogelijk door samenwerking. Dit start met verwante beleidsvelden zoals media, jeugd en Onroerend Erfgoed. Zo werk ik in de **Raad van de Europese Unie**, de **Raad van Europa** en UNESCO nauw samen met mijn bevoegde collega's waar nuttig en nodig. In mijn Europese en bilaterale partnerschappen streef ik naar een doorgedreven coördinatie tussen de prioriteiten voor het beleidsdomein.

De huidige **strategie** voor het **internationaal cultuurbeleid** loopt tot en met 2025. Ik werk daarom aan een nieuwe strategie die zal uitmonden in een strategische visienota waarbij ik plaats inruim voor een aanvullende thematische brede benadering en een betere coördinatie en doorgedreven samenwerking. Ik betrek daarbij, naast de actoren uit de cultuursector, alle relevante beleidsvelden en overheidsinstanties. Naast het Departement Cultuur, Jeugd en Media zijn dit het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken, Flanders Investment & Trade, Agentschap Onroerend Erfgoed en Toerisme Vlaanderen (RA, p.184). Ik maak tevens werk van een gedragen en gecoördineerde strategie voor de **internationale promotie, export en vermarkting** van professionele Vlaamse culturele en creatieve initiatieven. Dit doe ik samen met Flanders Investment & Trade, het culturele veld en relevante bovenbouwspelers (RA, p.183).

Vlaanderen is onlosmakelijk verbonden met het **Europese project**. Het Vlaams cultuurbeleid kan worden versterkt door goede samenwerking binnen en met de EU. Tijdens deze regeerperiode zal ik inzetten op een actieve opvolging van alle ontwikkelingen en initiatieven binnen de Raad en de nieuwe Europese Commissie. Zo komt er in 2028 een nieuw Meerjarig Financieel Kader (MFK). Tijdens de voorafgaande onderhandelingen zal ik, in intra-Belgische samenwerking, het belang van internationale samenwerking in de culturele en creatieve sectoren benadrukken en zal ik ervoor pleiten dat de ondersteuningsprogramma's onder het nieuwe MFK (in het bijzonder Creatief Europa) optimaal de noden van de Vlaamse culturele en creatieve sectoren beantwoorden en het Vlaamse beleid aanvullen en versterken.

Ik neem actief deel aan ministeriële vergaderingen van de Raad van de EU en informele Raden en engageer me om de uitvoering verder te zetten van het lopende EU Werkplan Cultuur en de bijhorende werkgroepen. Zo kijk ik uit naar de resultaten van de werkzaamheden omtrent de werkomstandigheden van artiesten en culturele professionals. Ook de onderhandelingen over een nieuw EU Werkplan Cultuur post 2026 zal ik actief opvolgen.

Ik wil ervoor zorgen dat de cultuursector optimaal gebruik kan maken van de **Europese financiële middelen** en kansen voor aanvullende financiering kan benutten. Ik zal via het programmacomité van Creatief Europa de belangen van de Vlaamse creatieve en cultuursectoren behartigen en dit binnen een constructieve intra-Belgische samenwerking. Ik blijf inzetten op een actieve deelname aan en goede toeleiding van de Vlaamse culturele en creatieve sector naar internationale programma's, waaronder Creatief Europa. Minstens voor wat betreft de culturele bovenbouwspelers streven we ernaar dat zij zelf financiering halen uit EU-programma's (RA, p.183). Ik ondersteun daarbij de activiteiten van de Creatief Europa Desk.

Ik verzeker een goede organisatie van de competitie voor de volgende **Belgische Culturele Hoofdstad** van Europa in 2030, samen met de collega's van de Franse en Duitstalige Gemeenschap, en ik steun volop de Vlaamse kandidaten in de wedstrijd (RA, p 94).

Het speerpunt van het Vlaamse **UNESCO-beleid** de komende jaren is de bovengenoemde kandidaatstelling in 2026 voor een UNESCO Categorie 2 Centrum voor immaterieel erfgoed voor onze landengroep binnen de conventie. Ik weeg mee op de strategische beslissingen die binnen UNESCO worden genomen. Zo is er het meerjarige traject dat tot doel heeft om cultuur in 2030 op te nemen als aparte duurzame ontwikkelingsdoelstelling en is België kandidaat voor het comité binnen de UNESCO 2005 conventie voor de bescherming en de bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen. Ik blijf alert op de ontwikkelingen in het internationale cultuurbeleid binnen de Verenigde Naties als geheel en speel hier actief op in.

De culturele samenwerking met de **Franse en Duitstalige Gemeenschap** is een belangrijk onderdeel van mijn bilaterale beleid. De Interministeriële Conferentie Cultuur beschouw ik als een belangrijk vehikel waarin ik onderwerpen die intra-Belgische afstemming en aandacht vereisen, aan de orde zal stellen. Daarnaast zet ik in op de Vlaamse invulling van het Belgische landenpaviljoen op de **Biënnale van Venetië**, één van de toonaangevende presentatieplekken binnen de hedendaagse kunstsector. Hierbij wil ik de promotie van Vlaams talent een duw in de rug geven door bijvoorbeeld projecten in de randprogrammatie mee te ondersteunen. Ik hecht ook belang aan een sterke aanwezigheid van Vlaamse cultuur binnen de werking van **Het Paleis voor Schone Kunsten/Bozar**.

Ik wil de internationale netwerken die in **Brussel** actief zijn, benutten om **internationale presentatie- en netwerkkansen** te scheppen voor de Vlaamse cultuursector. Ik blijf inzetten op intra-Belgische samenwerking op het gebied van gemeenschappelijke cultuurcommunicatie in Brussel om de internationale ambitie van Brussel als cultuurstad te versterken.

Onze buurlanden zijn en blijven onze voornaamste buitenlandse partners. Met **Nederland** is de band bijzonder intens, met name op cultureel gebied (RA, p.184). We delen immers veel meer dan een gemeenschappelijke taal. Daarom zal ik volop inzetten op het optimaliseren van de relatie met onze noorderburen. Ik onderzoek, in samenspraak met Nederland, hoe onze culturele en literaire samenwerking een nieuw elan kan krijgen. Constructief samenwerken en de noden van de Vlaamse cultuur- en literaire sector staan hier voor mij altijd centraal. Daarnaast zie ik meerwaarde in het maken of organiseren van boekenbeurzen, literaire programma's, theaterfestivals, films... samen met Nederland. De Taalunie, Literatuur Vlaanderen, het VAF, deBuren, de Brakke Grond en Ons Erfdeel zijn hiervoor mijn bevoorrechte partners. Ik doe dit steeds in overleg met het BoekenOverleg.

De **Taalunie** zet de komende jaren verder in op taal- en leescultuur, standaardtaal, laaggeletterdheid en taaltechnologie, waar ze een cruciale en centrale rol speelt. Mijn prioriteit de komende regeerperiode is ook het bevorderen van het Nederlands wereldwijd (RA, p.184), bijvoorbeeld door gerichte steun aan bijzondere culturele projecten in samenwerking met universitaire afdelingen Nederlands, via de

Taalunie. Deze buitenlandse afdelingen zijn een krachtige hefboom en een bron van 'soft power' die ik meer wil benutten, en daarom zal ik de drempel voor deelname verlagen.

Met een aantal andere belangrijke **partnerlanden en -regio's** (waaronder Frankrijk, Duitsland en het Verenigd Koninkrijk en de regio's Hauts-de-France, Catalonië en Quebec) bouwden mijn voorgangers een nauwe bilaterale culturele band op. Om de samenwerking met deze prioritaire landen en regio's, maar ook met de andere gemeenschappen binnen België vorm te geven, ontstonden er door de jaren heel diverse culturele projectoproepen. Om meer richting te kunnen geven aan mijn bilaterale partnerschappen houd ik de huidige beleidsinstrumenten onder de loep. Tijdens deze regeerperiode bekijk ik hoe ik de bestaande oproepen samen kan voegen in **één instrument**, met een specifiek luik rond (cultureel) nabuurschap. Zo kan ik, in elk van de betrokken landen en regio's, sterker inzetten op internationale thema's die voor de cultuursector prioritair zijn (RA, p.183).

In lijn met de algemene prioriteiten van de regering wil ik onderzoeken hoe we kunnen inzetten op de band met landen uit Centraal- en Oost-Europa en nieuwe groeilanden in Azië en Afrika. Buiten Europa blijft de (culturele) uitwisseling met Zuid-Afrika ook in mijn beleid een prioriteit. Tenslotte streef ik naar duurzame partnerschappen, onder meer met Marokko.

VI. LIJST MET AFKORTINGEN

CCS: Culturele en Creatieve Sectoren

CJM: Cultuur, Jeugd en Media

CVG: Collectie Vlaamse Gemeenschap

DCJM: Departement Cultuur, Jeugd en Media

ECOC: Europese Culturele Hoofdstad van Europa / European Capital Of Culture

EU: Europese Unie

FARO: Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed vzw

IGS: Intergemeentelijke samenwerkingsverbanden

ISE: Inhoudelijk Structuurelement

JKP: Jeugd- en Kinderrechtenbeleidsplan

KANTL: Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal en Letteren

KIK: Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium

KMSKA: Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen

KPI: Kritieke Prestatie-Indicatoren

M HKA: Museum voor Hedendaagse Kunst Antwerpen

MAS: Museum Aan de Stroom

MFK: Meerjarig Financieel Kader

OD: Operationele Doelstelling

OSLO: Open Standaarden voor Linkende Organisaties

RA: Regeerakkoord

SARC: strategische adviesraad van het Beleidsdomein Cultuur, Jeugd, Sport en Media

SD: Strategische Doelstelling

STEAM: Science, Technology, Engineering, Arts and Mathematics

UNESCO: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization

VAF: Vlaams Audiovisueel Fonds

VEB: Vlaams Energiebedrijf

VGT: Vlaamse Gebarentaal

VIA: Vlaamse Intersectorale Akkoord

VLAIO: Vlaams Agentschap Innoveren en Ondernemen

VII. BIJLAGE 'OVERZICHT BELEIDS- EN REGELGEVINGSINITIATIEVEN'

VIII. BIJLAGE INDICATOREN METADATAFICHE

ISA A - CJM-beleidsverschrijdend

- SD 2: Ter ondersteuning van toekomstbestendige cultuur-, jeugd- en mediasectoren, voorzie ik in een integrale beleidsbenadering
 - OD 2.2: Ik bevorder participatie aan de CJM-sectoren
 - Indicator: Het aantal gebruikers van het Verenigingsloket

Benaming	Het aantal gebruikers van het Verenigingsloket.
Definitie	De indicator monitort het aantal bezoekers dat gebruik maakt van het Verenigingsloket. Dit wordt aangevuld met het aantal verenigingen dat effectief aanmeldt en zich dus kenbaar maakt op het loket in een bepaald jaar.
Ontsluiting	Trendgrafieken: <ul style="list-style-type: none"> • Aantal gebruikers per jaar • Aantal aangemelde verenigingen per jaar
Streefwaarde	De Vlaamse Overheid wil bijdragen aan de participatie van verenigingen binnen de beleidsvelden cultuur, jeugd en media en ruimer. De beleidsdoelstelling is kwantitatief van aard. Deze houdt in dat we ernaar streven elk jaar meer bezoekers aan te trekken op het Verenigingsloket. Er wordt daarom een numerieke streefwaarde geformuleerd. Voor de komende beleidsperiode streven we naar een groei van minstens 5% van het aantal gebruikers van het Verenigingsloket in het desbetreffend jaar ten opzichte van het aantal gebruikers in het voorgaande jaar .
Beleidsmatige relevantie	ISA A - CJM-beleidsverschrijdend <ul style="list-style-type: none"> • SD 2: Ter ondersteuning van toekomstbestendige cultuur-, jeugd- en mediasectoren, voorzie ik in een integrale beleidsbenadering <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 2.2: Ik bevorder participatie aan de CJM-sectoren <p>De gekozen indicator heeft betrekking op het aantal gebruikers van het Verenigingsloket.</p> <p>De Vlaamse overheid wil via het Verenigingsloket het verenigingsleven en de participatie van verenigingen ontzorgen en dus indirect stimuleren. De indicator aantal gebruikers van het Verenigingsloket monitort deze participatie dus in zekere mate.</p> <p>Sterkte: We krijgen middels deze indicator inzicht in de bezoekersaantallen van het Verenigingsloket. Dit geeft inzicht in wie in de context van het Verenigingsleven naar informatie of dienstverlening zoekt en dus wellicht actief participeert of wil participeren in het verenigingsleven.</p> <p>Zwakte: Slechts een specifiek deel van het landschap en de beleidsdoelstelling wordt gemonitord, aangezien er niets gezegd wordt over vrijetijdsparticipatie buiten het verenigingsleven.</p>

	Bovendien monitort deze indicator enkel gebruikers van het Verenigingsloket. Dit zijn niet per se allemaal vertegenwoordigers van verenigingen, maar kunnen ook toevallige passante zijn. Het zijn dus niet per se allemaal participanten van het verenigingsleven.
Budgettaire relevantie	Zie begrotingsartikel HB0-1HBA2AJ-WT
Berekeningswijze	Aantallen en aandelen ten opzichte van voorgaande jaren
Bron	DCJM
Meetfrequentie	Jaarlijks

ISE B - Cultuur- en jeugdinfrastructuur

- SD 1: Om onze sectoren maximaal ruimte te bieden, bouw ik aan kwaliteitsvolle cultuur- en jeugdinfrastructuur
 - OD 1.2: Ik investeer in de aankoop, bouw en optimalisering van kwaliteitsvolle cultuur- en jeugdinfrastructuur
 - Indicator: de mate van ondersteuning door DCJM aan de transitie naar duurzame, veilige en toegankelijke cultuur- en jeugdinfrastructuur

Benaming	De mate van ondersteuning door DCJM aan de transitie naar duurzame, veilige en toegankelijke cultuur- en jeugdinfrastructuur
Definitie	De indicator monitort het aantal aanvragen en aantal toegekende dossiers en het totaal toegekende subsidiebedrag voor investeringssubsidies voor sectorale prioriteiten binnen beleidsvelden Cultuur en Jeugd. Het gaat over dossiers en totaal toegekende subsidiebedrag voor investeringssubsidies voor sectorale prioriteiten toegekend op basis van het subsidiereglement voor sectorale investeringssubsidies. Definities en voorwaarden van deze investeringssubsidies voor duurzame en energiezuinige maatregelen zijn te vinden in het subsidiereglement voor sectorale investeringssubsidies.
Ontsluiting	Trendgrafieken: <ul style="list-style-type: none"> • Aantal aanvragen en toegekende dossiers <ul style="list-style-type: none"> ○ Opgesplitst per beleidsveld (jeugd/cultuur), <ul style="list-style-type: none"> ▪ Per sectorale prioriteit(en) - duurzaamheid, veiligheid en toegankelijkheid of een combinatie van de drie • Totaal toegekende subsidiebedrag
Streefwaarde	De Vlaamse overheid wil bijdragen aan de transitie naar duurzame, veilige en toegankelijke infrastructuur. Deze beleidsdoelstelling is kwalitatief van aard (zie specifieke SD hieronder). Er wordt daarom geen

	<p>numerieke streefwaarde geformuleerd. De streefwaarde omvat de toestand beschreven in de strategische beleidsdoelstelling.</p> <p>Toch wordt een beleidsindicator opgenomen. De indicator monitort de kwantitatieve inspanning van de Vlaamse overheid aan de kwalitatieve beleidsdoelstelling.</p>
Beleidsmatige relevantie	<p>ISE B - Cultuur- en jeugdinfrastructuur</p> <ul style="list-style-type: none"> • SD 1: Om onze sectoren maximaal ruimte te bieden, bouw ik aan kwaliteitsvolle cultuur- en jeugdinfrastructuur <ul style="list-style-type: none"> ◦ OD 1.2: Ik investeer in de aankoop, bouw en optimalisering van kwaliteitsvolle cultuur- en jeugdinfrastructuur <p>De Vlaamse overheid wil bijdragen aan de transitie naar duurzame, veilige en toegankelijke infrastructuur. Het is daarom belangrijk te monitoren hoeveel investeringssubsidies en voor welke bedragen worden toegekend binnen de beleidsvelden Cultuur en Jeugd. Het aantal toegekende dossiers en het toegekende bedrag, totaal en per sectorale prioriteit, monitoren de verdere transitie naar meer duurzame, veilige en toegankelijke jeugdinfrastructuur.</p> <p>Sectorale prioriteiten worden om de 5 jaar herzien. Deze indicator meet het effect hiervan op het aantal ingediende dossiers/jaar.</p> <p>Sterkte: Omdat de investeringssubsidie op basis van vorderingsstaten en facturen wordt uitbetaald, is er een zekerheid over de hoeveelheid toegekende middelen en de effectieve, daadwerkelijke besteding ervan aan het duurzamer, veiliger en/of toegankelijker maken van jeugdinfrastructuur.</p> <p>Zwakte: deze indicator monitort enkel het effect op de gesubsidieerde infrastructuur. Niet-gesubsidieerde infrastructuur blijft buiten scope, waardoor er slechts over een zeer specifiek deel van het infrastructuurlandschap opvolging en monitoring gebeurt.</p>
Budgettaire relevantie	Zie begrotingsartikels HB0-1HBA2BD-PA en HB0-1HBA2BD-WT
Berekeningswijze	Aantallen en toegekende subsidiebudgetten
Bron	DCJM
Meetfrequentie	Jaarlijks

ISE T – Cultuurbeleid

- SD 1: Ik sta garant voor een divers en kwaliteitsvol cultuurlandschap
 - OD 1.1: Ik creëer meer (bovenlokale) cross- en intersectorale samenwerking

- Indicator: de mate van ondersteuning door DCJM aan actoren in het cultuurlandschap via het Bovenlokaal Cultuurdecreet

Benaming	De mate van ondersteuning door DCJM aan actoren in het cultuurlandschap via het Bovenlokaal Cultuurdecreet
Definitie	<p>De indicator monitort het aantal aanvragen en aantal toegekende dossiers en het totaal toegekende subsidiebedrag voor actoren in het cultuurlandschap via het Bovenlokaal Cultuurdecreet.</p> <p>Het gaat over dossiers en totaal toegekende subsidiebedrag toegekend op basis van het decreet over de bovenlokale cultuurwerking van 8 maart 2024, het subsidiereglement kleinschalige bovenlokale cultuurprojecten en decreet tot wijziging van het decreet van 6 juli 2012 betreffende het Lokaal Cultuurbeleid, het decreet van 10 maart 2023 over de subsidiëring van het sociaal-cultureel volwassenenwerk en het decreet van 23 juni 2023 tot structurele subsidiëring van kernorganisaties om de digitale transformatie van de cultuursector aan te sturen en tot opheffing van het Participatiedecreet van 18 januari 2008</p> <p>Definities en voorwaarden van deze subsidies zijn te vinden in het besluit van de Vlaamse Regering over het Bovenlokaalcultuurdecreet van 8 maart 2024</p>
Ontsluiting	<p>Trendgrafieken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aantal aanvragen en toegekende dossiers <ul style="list-style-type: none"> ◦ Per subsidie-instrument binnen het Bovenlokaal Cultuurdecreet • Totaal toegekende subsidiebedrag <ul style="list-style-type: none"> ◦ Per subsidie-instrument binnen het Bovenlokaal Cultuurdecreet <p>De ontsluiting gebeurt voor alle subsidie-instrumenten binnen het Bovenlokaal Cultuurdecreet met voldoende data-kwaliteit. Indien een subsidie-instrument niet wordt opgenomen, worden inspanningen gedaan dit zo snel mogelijk wel te doen.</p>
Streefwaarde	<p>De Vlaamse Overheid wil bijdragen een divers en kwaliteitsvol cultuurlandschap.</p> <p>Deze beleidsdoelstelling is kwalitatief van aard (zie specifieke SD hieronder). Er wordt daarom geen numerieke streefwaarde geformuleerd. De streefwaarde omvat de toestand beschreven in de strategische beleidsdoelstelling.</p> <p>Toch wordt een beleidsindicator opgenomen. De indicator monitort de kwantitatieve</p>

	inspanning van de Vlaamse Overheid aan de kwalitatieve beleidsdoelstelling.
Beleidsmatige relevantie	<p>ISE T – Cultuurbeleid</p> <ul style="list-style-type: none"> • SD 1: Ik sta garant voor een divers en kwaliteitsvol cultuurlandschap <ul style="list-style-type: none"> ◦ OD 1.2: Ik creëer meer (bovenlokale) cross- en intersectorale samenwerking <p>De gekozen indicator heeft betrekking op de mate van ondersteuning aan actoren via het Bovenlokaal Cultuurdecreet.</p> <p>Het monitoren van het aantal aanvragen, aantal toekenningen en totaal toegekende subsidiebudget geeft een overzicht van het aantal actoren en bijhorende budget dat bijdraagt aan het realiseren van de beleidsmatige prioriteiten.</p> <p>De indicator monitort het kwantitatieve aandeel van de inspanning van de Vlaamse Overheid aan de specifieke beleidsdoelstelling.</p> <p>Sterkte: We krijgen middels deze indicator een overzicht van het aantal actoren en het budget binnen het gesubsidieerd cultuurlandschap.</p> <p>Zwakte: deze indicator monitort enkel het gesubsidieerde cultuurlandschap. Het niet-gesubsidieerde deel blijft buiten scope, waardoor er slechts over een zeer specifiek deel van het landschap opvolging en monitoring gebeurt. De indicator monitort ook enkel de kwantitatieve inspanning door de Vlaamse overheid.</p>
Budgettaire relevantie	Zie begrotingsartikel HB0-1HCA2TA-WT
Berekeningswijze	Aantallen en toegekende subsidiebudgetten
Bron	DCJM
Meetfrequentie	Jaarlijks

ISE T – Cultuurbeleid

- SD 1: Ik sta garant voor een divers en kwaliteitsvol cultuurlandschap
 - OD 1.2: Ik zorg voor en ontsluit cultureel erfgoed, via ondersteuning, borging, bescherming en verwerving
 - Indicator: de mate van ondersteuning door DCJM aan actoren in het cultuurlandschap via het Cultureel erfgoeddecreet

Benaming	De mate van ondersteuning door DCJM aan actoren in het cultuurlandschap via het Cultureel Erfgoeddecreet
-----------------	--

Definitie	De indicator monitort het aantal aanvragen en aantal toegekende dossiers en het totaal toegekende subsidiebedrag voor actoren in het cultuurlandschap via het Cultureel Erfgoeddecreet . Het gaat over dossiers en totaal toegekende subsidiebedrag toegekend op basis van het cultureelerfgoeddecreet van 23 december 2021. Definities en voorwaarden van deze subsidies zijn te vinden in het besluit van de Vlaamse Regering van 8 juli 2022.
Ontsluiting	Trendgrafieken: <ul style="list-style-type: none"> • Aantal aanvragen en toegekende dossiers <ul style="list-style-type: none"> ◦ Per subsidie-instrument binnen het Cultureel Erfgoeddecreet • Totaal toegekende subsidiebedrag <ul style="list-style-type: none"> ◦ Per subsidie-instrument binnen het Cultureel Erfgoeddecreet De ontsluiting gebeurt voor alle subsidie-instrumenten binnen het Cultureel Erfgoeddecreet met voldoende data-kwaliteit . Indien een subsidie-instrument niet wordt opgenomen, worden inspanningen gedaan dit zo snel mogelijk wel te doen.
Streefwaarde	De Vlaamse Overheid wil bijdragen een divers en kwaliteitsvol cultuurlandschap. Deze beleidsdoelstelling is kwalitatief van aard (zie specifieke SD hieronder). Er wordt daarom geen numerieke streefwaarde geformuleerd. De streefwaarde omvat de toestand beschreven in de strategische beleidsdoelstelling. Toch wordt een beleidsindicator opgenomen. De indicator monitort de kwantitatieve inspanning van de Vlaamse Overheid aan de kwalitatieve beleidsdoelstelling .
Beleidsmatige relevantie	ISE T – Cultuurbeleid <ul style="list-style-type: none"> • SD 1: Ik sta garant voor een divers en kwaliteitsvol cultuurlandschap <ul style="list-style-type: none"> ◦ OD 1.2: Ik zorg voor en ontsluit cultureel erfgoed, via ondersteuning, borging, bescherming en verwerving De gekozen indicator heeft betrekking op de mate van ondersteuning aan actoren via het Cultureel Erfgoeddecreet. Het monitoren van het aantal aanvragen, aantal toekenningen en totaal toegekende subsidiebudget geeft een overzicht van het aantal actoren en bijhorende budget dat bijdraagt aan het realiseren van de beleidsmatige prioriteiten. De indicator monitort het kwantitatieve aandeel van de inspanning van de Vlaamse Overheid aan de specifieke beleidsdoelstelling. <p>Sterkte: We krijgen middels deze indicator een overzicht van het aantal actoren en het budget binnen het gesubsidieerd cultuurlandschap.</p> <p>Zwakte: deze indicator monitort enkel het gesubsidieerde cultuurlandschap. Het niet-gesubsidieerde deel blijft buiten scope, waardoor er slechts over een zeer specifiek deel van het landschap opvolging en monitoring gebeurt. De indicator monitort ook enkel de kwantitatieve inspanning door de Vlaamse overheid. In verhouding tot de formulering van de OD, gaat deze indicator meer over</p>

	een deel van de ondersteuning. Een deel van de 'ondersteuning' komt niet in beeld. Ook borging, bescherming en verwerving vallen buiten de scope van deze indicator.
Budgettaire relevantie	Zie begrotingsartikel HB0-1HCA2TB-WT
Berekeningswijze	Aantallen en toegekende subsidiebudgetten
Bron	DCJM
Meetfrequentie	Jaarlijks

ISE T – Cultuurbeleid

- SD 1: Ik sta garant voor een divers en kwaliteitsvol cultuurlandschap
 - OD 1.3: Ik investeer in een rijkgeschakeerd kunstenveld
 - Indicator: de mate van ondersteuning door DCJM aan actoren in het cultuurlandschap via het Kunstendecreet en Circusdecreet

Benaming	De mate van ondersteuning door DCJM aan actoren in het cultuurlandschap via het via het Kunstendecreet en Circusdecreet
Definitie	<p>De indicator monitort het aantal aanvragen en aantal toegekende dossiers en het totaal toegekende subsidiebedrag voor actoren in het cultuurlandschap via het Kunstendecreet en Circusdecreet.</p> <p>Het gaat over dossiers en totaal toegekende subsidiebedrag toegekend op basis van het decreet over de ondersteuning van de professionele kunsten van 23 april 2021 en het decreet houdende een circusbeleid van 1 maart 2019.</p> <p>Definities en voorwaarden van deze subsidies zijn te vinden in het besluit van de Vlaamse Regering tot uitvoering van het Kunstendecreet van 23 april 2021 en het besluit van de Vlaamse Regering betreffende de uitvoering van het circusdecreet van 1 maart 2019.</p>
Ontsluiting	<p>Trendgrafieken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aantal aanvragen en toegekende dossiers <ul style="list-style-type: none"> ○ Per subsidie-instrument binnen het Kunstendecreet ○ Per subsidie-instrument binnen het Circusdecreet relevant voor kunstenveld • Totaal toegekende subsidiebedrag <ul style="list-style-type: none"> ○ Per subsidie-instrument binnen het Kunstendecreet ○ Per subsidie-instrument binnen het Circusdecreet relevant voor kunstenveld <p>De ontsluiting gebeurt voor alle subsidie-instrumenten binnen het Kunstendecreet en Circusdecreet met voldoende data-kwaliteit.</p>

	Indien een subsidie-instrument niet wordt opgenomen, worden inspanningen gedaan dit zo snel mogelijk wel te doen.
Streefwaarde	De Vlaamse overheid wil bijdragen aan een divers en kwaliteitsvol cultuurlandschap. Deze beleidsdoelstelling is kwalitatief van aard (zie specifieke SD hieronder). Er wordt daarom geen numerieke streefwaarde geformuleerd. De streefwaarde omvat de toestand beschreven in de strategische beleidsdoelstelling. Toch wordt een beleidsindicator opgenomen. De indicator monitort de kwantitatieve inspanning van de Vlaamse overheid aan de kwalitatieve beleidsdoelstelling .
Beleidsmatige relevantie	ISE T – Cultuurbeleid <ul style="list-style-type: none"> • SD 1: Ik sta garant voor een divers en kwaliteitsvol cultuurlandschap <ul style="list-style-type: none"> ◦ OD 1.3: Ik investeer in een rijkgeschakeerd kunstenveld De gekozen indicator heeft betrekking op de mate van ondersteuning aan actoren via het Kunstendecreet en Circusdecreet. Het monitoren van het aantal aanvragen, aantal toekenningen en totaal toegekend subsidiebudget geeft een overzicht van het aantal actoren en bijhorende budget dat bijdraagt aan het realiseren van de beleidsmatige prioriteiten. De indicator monitort het kwantitatieve aandeel van de inspanning van de Vlaamse overheid aan de specifieke beleidsdoelstelling. Sterkte: We krijgen middels deze indicator een overzicht van het aantal actoren en het budget binnen het gesubsidieerd cultuurlandschap. Zwakte: Deze indicator monitort enkel het gesubsidieerde cultuurlandschap. Het niet-gesubsidieerde deel blijft buiten scope, waardoor er alleen over een specifiek deel van het landschap opvolging en monitoring gebeurt. De indicator monitort ook enkel de kwantitatieve inspanning door de Vlaamse overheid.
Budgettaire relevantie	Zie begrotingsartikels HB0-1HCA2TC-WT voor kunsten en circus
Berekeningswijze	Aantallen en toegekende subsidiebudgetten
Bron	DCJM
Meetfrequentie	Jaarlijks

ISE T – Cultuurbeleid

- SD 1: Ik sta garant voor een divers en kwaliteitsvol cultuurlandschap
 - OD 1.4: Ik geef amateurkunstenaars groeikansen en zichtbaarheid
 - Indicator: de mate van ondersteuning door DCJM aan actoren in het cultuurlandschap via het

Amateurkunstendecreet en aan circusateliërs via het
Circusdecreet

Benaming	De mate van ondersteuning door DCJM aan actoren in het cultuurlandschap via het Amateurkunstendecreet en aan circusateliërs via het Circusdecreet
Definitie	<p>De indicator monitort het aantal aanvragen en aantal toegekende dossiers en het totaal toegekende subsidiebedrag voor actoren in het cultuurlandschap via het Amateurkunstendecreet en aan circusateliërs via het Circusdecreet.</p> <p>Het gaat over dossiers en totaal toegekende subsidiebedrag toegekend op basis van het decreet over de ondersteuning van de amateurkunsten van 8 maart 2024 en het decreet houdende een circusbeleid van 1 maart 2019, voor de circusateliërs.</p> <p>Definities en voorwaarden van deze subsidies zijn te vinden in het besluit van de Vlaamse Regering tot uitvoering van het Amateurkunstendecreet van 8 maart 2024 en het besluit van de Vlaamse Regering betreffende de uitvoering van het circusdecreet van 1 maart 2019 voor de circusateliërs.</p>
Ontsluiting	<p>Trendgrafieken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aantal aanvragen en toegekende dossiers <ul style="list-style-type: none"> ◦ Per subsidie-instrument binnen het Amateurkunstendecreet ◦ Per subsidie-instrument binnen het Circusdecreet relevant voor amateurkunstenveld • Totaal toegekende subsidiebedrag <ul style="list-style-type: none"> ◦ Per subsidie-instrument binnen het Amateurkunstendecreet ◦ Per subsidie-instrument binnen het Circusdecreet relevant voor amateurkunstenveld <p>De ontsluiting gebeurt voor alle subsidie-instrumenten binnen het Amateurkunstendecreet en Circusdecreet met voldoende data-kwaliteit. Indien een subsidie-instrument niet wordt opgenomen, worden inspanningen gedaan dit zo snel mogelijk wel te doen.</p>
Streefwaarde	<p>De Vlaamse Overheid wil bijdragen een divers en kwaliteitsvol cultuurlandschap.</p> <p>Deze beleidsdoelstelling is kwalitatief van aard (zie specifieke SD hieronder). Er wordt daarom geen numerieke streefwaarde geformuleerd. De streefwaarde omvat de toestand beschreven in de strategische beleidsdoelstelling.</p> <p>Toch wordt een beleidsindicator opgenomen. De indicator monitort de kwantitatieve inspanning van de Vlaamse Overheid aan de kwalitatieve beleidsdoelstelling.</p>
Beleidsmatige relevantie	<p>ISE T – Cultuurbeleid</p> <ul style="list-style-type: none"> • SD 1: Ik sta garant voor een divers en kwaliteitsvol cultuurlandschap <ul style="list-style-type: none"> ◦ OD 1.4: Ik geef amateurkunstenaars groeikansen en zichtbaarheid

	<p>De gekozen indicator heeft betrekking op de mate van ondersteuning aan actoren via het Amateurkunstendecreet en Circusdecreet.</p> <p>Het monitoren van het aantal aanvragen, aantal toekenningen en totaal toegekende subsidiebudget geeft een overzicht van het aantal actoren en bijhorende budget dat bijdraagt aan het realiseren van de beleidsmatige prioriteiten.</p> <p>De indicator monitort het kwantitatieve aandeel van de inspanning van de Vlaamse Overheid aan de specifieke beleidsdoelstelling.</p> <p>Sterkte: We krijgen middels deze indicator een overzicht van het aantal actoren en het budget binnen het gesubsidieerd cultuurlandschap.</p> <p>Zwakte: deze indicator monitort enkel het gesubsidieerde cultuurlandschap. Het niet-gesubsidieerde deel blijft buiten scope, waardoor er slechts over een zeer specifiek deel van het landschap opvolging en monitoring gebeurt. De indicator monitort ook enkel de kwantitatieve inspanning door de Vlaamse overheid.</p>
Budgettaire relevantie	Zie begrotingsartikel HB0-1HCA2TD-WT
Berekeningswijze	Aantallen en toegekende subsidiebudgetten
Bron	DCJM
Meetfrequentie	Jaarlijks

ISE T – Cultuurbeleid

- SD 1: Ik sta garant voor een divers en kwaliteitsvol cultuurlandschap
 - OD 1.5: Samen met het sociaal-cultureel volwassenenwerk versterk ik een inclusieve, solidaire en democratische samenleving
 - Indicator: de mate van ondersteuning door DCJM aan actoren in het cultuurlandschap via het Decreet Sociaal-cultureel Volwassenenwerk en het Decreet Vlaamse Gebarentaal

Benaming	De mate van ondersteuning door DCJM aan actoren in het cultuurlandschap via het Decreet Sociaal-cultureel Volwassenenwerk en het Decreet Vlaamse Gebarentaal
Definitie	<p>De indicator monitort het aantal aanvragen en aantal toegekende dossiers en het totaal toegekende subsidiebedrag voor actoren in het cultuurlandschap via het Decreet Sociaal-cultureel Volwassenenwerk en het Decreet Vlaamse Gebarentaal.</p> <p>Het gaat over dossiers en totaal toegekende subsidiebedrag toegekend op basis van Decreet over de subsidiëring van het sociaal-cultureel volwassenenwerk van 10 maart 2023 en het Decreet</p>

	<p>van 5 mei 2006 houdende de erkenning van de Vlaamse Gebarentaal.</p> <p>Definities en voorwaarden van deze subsidies zijn te vinden in het besluit van de Vlaamse Regering tot uitvoering van het decreet van 10 maart 2023 over de subsidiëring van het sociaal-cultureel volwassenenwerk en het Besluit van de Vlaamse Regering tot uitvoering van het decreet van 5 mei 2006 houdende de erkenning van de Vlaamse Gebarentaal</p>
Ontsluiting	<p>Trendgrafieken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aantal aanvragen en toegekende dossiers <ul style="list-style-type: none"> ○ Per subsidie-instrument binnen het Decreet Sociaal-cultureel Volwassenenwerk ○ Per subsidie-instrument binnen het Decreet Vlaamse Gebarentaal • Totaal toegekende subsidiebedrag <ul style="list-style-type: none"> ○ Per subsidie-instrument binnen het Decreet Sociaal-cultureel Volwassenenwerk ○ Per subsidie-instrument binnen het Decreet Vlaamse Gebarentaal <p>De ontsluiting gebeurt voor alle subsidie-instrumenten binnen Decreet Sociaal-cultureel Volwassenenwerk en het Decreet Vlaamse Gebarentaal met voldoende data-kwaliteit. Indien een subsidie-instrument niet wordt opgenomen, worden inspanningen gedaan dit zo snel mogelijk wel te doen.</p>
Streefwaarde	<p>De Vlaamse Overheid wil bijdragen een divers en kwaliteitsvol cultuurlandschap.</p> <p>Deze beleidsdoelstelling is kwalitatief van aard (zie specifieke SD hieronder). Er wordt daarom geen numerieke streefwaarde geformuleerd. De streefwaarde omvat de toestand beschreven in de strategische beleidsdoelstelling.</p> <p>Toch wordt een beleidsindicator opgenomen. De indicator monitort de kwantitatieve inspanning van de Vlaamse Overheid aan de kwalitatieve beleidsdoelstelling.</p>
Beleidsmatige relevantie	<p>ISE T – Cultuurbeleid</p> <ul style="list-style-type: none"> • SD 1: Ik sta garant voor een divers en kwaliteitsvol cultuurlandschap <ul style="list-style-type: none"> ○ OD 1.5: Samen met het sociaal-cultureel volwassenenwerk versterk ik een inclusieve, solidaire en democratische samenleving <p>De gekozen indicator heeft betrekking op de mate van ondersteuning aan actoren via Decreet Sociaal-cultureel Volwassenenwerk en het Decreet Vlaamse Gebarentaal.</p> <p>Het monitoren van het aantal aanvragen, aantal toekenningen en totaal toegekende subsidiebudget geeft een overzicht van het aantal actoren en bijhorende budget dat bijdraagt aan het realiseren van de beleidsmatige prioriteiten.</p> <p>De indicator monitort het kwantitatieve aandeel van de inspanning van de Vlaamse Overheid aan de specifieke beleidsdoelstelling.</p>

	<p>Sterkte: We krijgen middels deze indicator een overzicht van het aantal actoren en het budget binnen het gesubsidieerd cultuurlandschap.</p> <p>Zwakte: deze indicator monitort enkel het gesubsidieerde cultuurlandschap. Het niet-gesubsidieerde deel blijft buiten scope, waardoor er slechts over een zeer specifiek deel van het landschap opvolging en monitoring gebeurt. De indicator monitort ook enkel de kwantitatieve inspanning door de Vlaamse overheid.</p>
Budgettaire relevantie	Zie begrotingsartikel HB0-1HCA2TE-WT
Berekeningswijze	Aantallen en toegekende subsidiebudgetten
Bron	DCJM
Meetfrequentie	Jaarlijks